

III.

Rector Remensis Universitatis, sit Primus in Academiâ post præfatum Dominum Archiepiscopum præsentem; Doctrinæ & morum Censor ac Moderator, cui cæteri Magistratus, Doctores, Licentiati, Baccalaurei, Magistri, Præceptores, Scholastici, Apparitores, aliique Ministri seu Officarii, fidelitatis & obedientiæ Jura-
menta præstent.

IV.

Quisquis in superiori Facultate Doctor est Remis, aut Parisiis, Gallus, Sæcularis, Solutus, & Juramento præstito in dictâ Universitate inscriptus, modò in eâdem Academiâ per biennium permanserit; aut qui curriculum Philosophicum in dictâ Academiâ integrum docendo confecerit, aut ibidem sex annos integros Literas humaniores, aut Grammaticam in Gymnasio Bonorum Puerorum docuerit; aut qui Baccalaureus formatus in Theologiâ, aut Medicinâ, vel Licentiatus in Juribus à duobus annis extiterit, is solus Magistratûs Rectorii sit capax.

V.

Quatuor Universitatis Remensis Facultates, ad Rectoris Mandatum quotannis in crastino Sancti Caroli, mense Januario, horâ octavâ matutinâ apud Sanctum

Patricium Remensem, super novi Rectoris futurâ creatione, in vim Juramenti conveniant; ibique, prius datâ fide, collectis in unâquâque Facultate per ejusdem Decanum suffragiis, tres Viri graves, boni testimonii & sanæ Doctrinæ, juxta superius statutum Rectori nominentur ab unâquâque Facultate; ex quorum numero, tres qui suffragiis prævaluerint, sub Rectoratûs Sigillo & Scribæ Universitatis Syngrophâ, Domino Archiepiscopo Remensi, aut eo absente, ejus Vicario Generali præsententur, ut quem voluerit è tribus, dictus Dominus Archiepiscopus in Rectorem futurum deligat. Quòd si quis eorum qui electi sunt, recuset coram Universitate; statim alius nominabitur in formâ præscriptâ: si autem Dominus Archiepiscopus nullum ex iis tribus præsentatis acceptare voluerit, intra triduum Universitas unum ex tribus nominatis eliget, qui cæteros duos suffragiis vicerit; præcedens autem Rector Officium Rectoratûs per illud triduum exercebit.

VI.

Electus à Domino Archiepiscopo Rector, fidelitatis Juramenta juxta formam & seriem in Juramentis contentam, primùm Domino Archiepiscopo Remensi, aut ejus Vicario Generali, in Sacello Palatii præfati Domini, deinde in Sacello Sancti Patricii antiquo Rectori præstet; quibus peractis, cum Bidellis & aliis Magistris honorificè in domum deducatur: quòd si Dominus Archiepiscopus nominatum ab Universitate ad Juramenta admittere noluerit, satis est ut coram antiquo Rectore juret.

Cùm

VII.

Cum autem Sedes Archiepiscopalis vacabit, & quando vacabit, ipsa Rectoris electio sit penes Academiam pleno Jure; & qui ceteris suffragio prævaluerit, is Rector novus à totâ Academiâ agnoscatur, & coram antiquo Rectore Juramentum præstet.

VIII.

Rector tempore sui annui Magistratûs, pro Christianæ Religionis statu, pro Christianissimi Regis, Regni & Remensis Universitatis prosperitate ac salute publicas Supplicationes indicet, unam Æstate, alteram Hyeme, die & loco qui ex Academiæ consilio opportunus videbitur. In utraque deinceps Rector abstinebit à convivio.

IX.

A Bidellis, ex Mandato Rectoris significetur omnibus Curatis Ecclesiarum parochialium Civitatis Remensis, seu eorum Vicariis, ut die Supplicationum Missa parochialis sit finita horâ octavâ, & nuncientur futuræ Supplicationes cum Missâ & Concione in Æde electâ, prohibeaturque omnis alia Concio eâ die Dominicâ tempore matutino: Concio autem prædicta fiat in eadem Æde, ubi Missa celebratur, statim ab Offertorio & ante Præfationem.

Rector, advocatis secum Nationum Procuratoribus & duobus Censoribus viris Rectoriis, aut in negotiis Universitatis benè expertis & versatis, probitate & prudentiâ præditis, ab ipsâ selectis, unâ cum Scribâ Universitatis, postridiè Supplicationis Gymnasium præfatum, Classes ejus & Aulas visitet, ut ibi de vita, moribus & doctrinâ tam Magni Magistri, Bursariorum, Præceptorum, Pædagogorum, quàm Juvenum, de industriâ & diligentia Primarii & Præceptorum in educandâ instructione Juventute sibi commissâ, de cibis & ratione victûs ac mensæ honestate inquirat: & quod dignum videbitur emendatione, reformet & corrigat.

X I.

Prædicti duo Censores, electi eodem die quo Rector, in officio per annum integrum continuabuntur, aderuntque Rectori, non tantum in visitationibus, sed & in causis de quibus cognoscer.

X I I.

Collegii autem Primarius, advenienti Domino Rectori teneatur obviam ire cum honesto Præceptorum comitatu, & statuta quibus uti consueverit, in Tabulâ descriptâ offerre. Deinde Gymnasiarcha ipse interrogetur; tùm recedat, suosque tam Præceptores quàm

III

Pueros de quibuscumque rebus interrogari patiatur,
Scribâ articulatim excipiente quidquid ultrò citròque
dictum fuerit.

XIII.

Postremò dissidia, si quæ sint, componat; de suo officio
omnes & singulos admoneat: qui si parere noluerint,
ad Universitatem deferantur; apud quam nihilominus
quæcumque in ejusmodi visitationibus acta fuerint,
referentur.

XIV.

Rector in Concionibus Universitatis, & Comitiiis suâ
authoritate indictis, semper præsit: deliberantium qua-
tuor Facultatum suffragia fideliter excipiat, & pro plu-
ralitate concludat, atque in votorum æqualitate utrilibet
parti suum votum adjungat.

XV.

Idem dictis Doctoribus, Procuratoribus, viris Rec-
toriis, Baccalaureis, Licentiatis, Præceptoribus actu
docentibus, aliisque Magistris, Scribæ & Procuratori
Fiscali, nec-non Receptori Generali diem quo Sacrum
Missæ Officium nomine totius Universitatis apud San-
ctum Patricium celebrabitur, atque etiam quando Co-
mitia fient (fiant autem cujuslibet Mensis primâ Jovis
die) per Apparitorem seu Bidellum indicare curet, ut
illi Divinis Officiis & Comitiiis possint interesse.

XVI.

Die Julii & Januarii decimâ-quartâ, si id commodè fieri possit; in Divi Patricii Sacello pro Christianissimi Regis, & Illustrissimi Archiepiscopi & Conservatoris, Benefactorum & Suppositorum ejusdem prosperitate ac salute Sacrum Missæ Officium celebretur, cui quidem Rector, Decani & Doctores Facultatum, Procuratores ambarum Nationum, Baccalaurei, Licentiati & Magistri, Præceptoresque cum suis Apparitoribus in habitu decenti intererunt, togâ scilicet talari, pileo quadrato & Epomide: quem habitum in omnibus Academia Comitibus servabunt.

XVII.

Nunquam Rector publicum Actum adeat sine Bidellis, saltè suæ Facultatis, & sine comitatu aliquorum honestorum virorum. Quod si Actus solemnes fiant, qui ad totam Universitatem spectent, omnes Bidelli interfint. Inviretur ad omnes cujuslibet Facultatis Actus, oblatis prius positionibus: quibus, ut par est, adsit, non tamen sine suæ Facultatis Apparitoribus togatis, nec sine comitatu aliquot Academiae Procerum habitu decenti ornatorum.

XVIII.

Item Rector, anno sui Rectoratûs, indicem seu rotulum in quo Officiariorum nomina describantur, ad Cu-

13
riam Subfidiorum Parisiensem deferri curet; & qui
detulerit, fidem suæ diligentiae Academiae faciat.

XIX.

Ubi Officium aliquod per mortem alicujus Officiarii
vacaverit, non convocet Universitatem Rector ante
dies octo, ut de dicto Officio provideatur.

XX.

Officia verò hujusmodi, quantum fieri possit, vena-
lia non sint. Quod si aliquod inde emolumentum per-
cipiatur, id totius Academiae Fisco cedat.

XXI.

Novus autem Rector Universitatem tenebitur con-
vocare intra octo dies à creatione suâ, ut à Rectore
antiquo, præsentibus Decanis Facultatum, Procurato-
ribus Nationum, & Officiariis Academiae informetur &
instruatur in quo statu Academiae negotia sint, quid-
quid de novo sit agendum.

XXII.

Sit penes Rectorem, ex consilio Decanorum supe-
riorum Facultatum & Procuratorum Nationum pote-
stas cognoscendi & judicandi de controversiis inter
Magnum Magistrum, Gymnasiarcham, Præceptores,

14

Pædagogos, Bursarios & Officiarios Universitatis de rebus Academicis : isque primùm adeatur, si causa gravior ad Academiam referatur.

XXIII.

De rebus ad Academiam pertinentibus Rector nihil statuat inconsultis superiorum Facultatum Decanis & Nationum Procuratoribus: si quid secùs fiat, id irritum habeatur.

XXIV.

Nullus emendicatis vel prece, vel pretio, aut ambitiosè conquisitis suffragiis, in Universitatis Rectorem, Nationis Procuratorem, aut alium Magistrum eligatur: sed ad eas dignitates promoveatur tantùm, qui non ambierit, & capax, idoneus, ac Universitati utilis fuerit judicatus. Qui malis artibus ad ejusmodi Magistratus fuerit pro- vectus, Magistratu & privilegiis Universitatis privetur, & pauperibus erogandis quadraginta nummis aureis mulctetur.

XXV.

Provideat Rector, ut Litteræ Nominationis conferantur tantùm in Academiâ Remensi aut Parisiensi actu residentibus & studentibus; quique studii sui & conditionis suæ publico examine specimen ediderint; neminemque ad Juramentum admittat, nisi qui in Universitate Remensi, aut in Academiâ Parisiensi per sex menses integros studuerit: nec quemquam in Artibus Magistrum recipi sinat, nisi qui totum Philosophiæ curriculum ibidem confecerit.

XXVI.

Nullus ad superiorum Facultatum Baccalaureatum, ut Theologiæ & Medicinæ, admittatur, nisi Laureâ Magisterii insignitus fuerit, vel pro more cooptatus.

XXVII.

Deinceps novi Doctores & Licentiati, qui voluerint gremio Universitatis excipi, sicut & Magistri, in Congregationem Facultatis Artium admitti prius de more supplicent, & fidem gradûs faciant in Comitibus publicis, sicut & Baccalaurei in superiori Facultate, ut cum cæteris possint gaudere suffragio.

XXVIII.

Magnus Collegii Remensis Magister, sit Doctor Theologus, & liberalibus disciplinis egregiè instructus, qui omnibus & singulis in dicto Collegio præsit, præcipuè tamen Bursariis in Commensali sodalicio, hebdomadariis Disputationibus, Vesperis & Doctoratu. Primarium, Præceptores, Capellanos, Bursarios, Discipulos, reliquosque omnes cuivis studio aut muneri in dicto Collegio vacantes, in officio contineat; & cum penes eum summa totius Collegii, & rei scholasticæ perpetua sit moderatio, cæteris omnibus exemplo præeat ad Legum omnium & Statutorum observationem, tum quæ ad exteriorem vitæ compositionem,

tum quæ ad interiorem morum honestatem pertinent.

IVXX

XXIX.

In Sacello similiter, omnibus & singulis quovis tempore præerit, præsertim verò Dominicis & Festis diebus; curabitque omni ratione, ut omnes Divinis Officiis intersint, illaque devotè & reverenter audiant; absentium Catalogos recipiat, & delinquentes corrigat per se, vel per Primarium.

XXX.

Festis autem solemnibus & Dominicis, extra Férias Autumnales, in Sacello Divi Patricii, præsentibus Bursariis, Præceptoribus, Pædagogis & Scholasticis horâ à meridie primâ, à Professoribus Theologis alternatim Sacram Concionem haberi & Vesperas cantari curabit: & quoniam non amat Sapiaentia pectus subditum iniquitati, curabit etiam Magnus Gymnasii Magister, ut Universi dicti Collegii Præceptores, Bursarii, Scholastici & Domestici octies saltem in anno statis ex more temporibus Sacramentum Confessionis adeant, juxta Foundationis litteras, scilicet statim ab ipsâ Scholarum instauratione (quo die, præsentibus Præceptoribus & Scholasticis Missa celebrabitur Spiritûs Sancti) die Sanctorum omnium, Nativitatis Domini, Dominicâ primâ Quadragesimæ, Pascharis, Pentecostes, Nativitatis Divi Joannis, & Assumptionis Divæ Virginis: atque ut id ab omnibus ritè & accuratè præstetur, invigilabunt Primarius & Præceptores singuli suis in Ordinibus.

Magnus

XXXI.

Magnus Magister, aut Primarius, suis inconsultis, nihil grave concludat, aut peragat.

XXXII.

Magnus Magister, Provisor & duo Theologiæ Bursarii cum Priore Patriciano, Collegii Domos, Villas, annuosque redditus illis tantum locent, qui licitatione vicerint; & ob eam rem licitationes promulgentur; & conditionum tabulæ compitis & valvis Ecclesiarum parochialium, in quibus res locandæ sunt, affigantur; ejusque rei fidem scripto, seu Pastorum testimonio, Collegii Administratoribus facient; atque, ut id sanctius perficiatur, prædictæ locationes, seu conductiones fient præsentibus & probantibus duobus Consiliariis Urbicis, juxta Senatûs Consultum Parisiense, anno millesimo sexcentesimo sexagesimo secundo, die quintâ Januarii.

XXXIII.

Curabit Magnus Magister, Priorem Patricianum cum Procuratore Aulæ, eligi Dominicâ in Sexagesimâ per suffragia Bursariorum Patricianorum Theologorum primæ Licentiæ, & in ipsâ electione præsidebit: qui quidem Prior Patricianus, habebitur primus post Magnum Magistrum & Primarium, inter Socios non Licentiatos.

XXXIV.

Unicuique Bursariorum Patricianorum & Capellano-
rum, cubiculum cum adjuncto musæo assignabit sta-
tim ab eorum receptione, idque in ædificio Patriciano;
illudque gratis retinere poterit Bursarius per mensem
integrum à die dimissionis suæ, quæ statim à Doctorali
Laureâ ab ipso acceptâ fiet sine fraude.

XXXV.

Arceat eum à Bursis, qui ducentas libras annui pro-
ventûs quomodo cunque possederit.

XXXVI.

Magnus Magister occupabit duo cubicula simul cum
adjunctis musæis, culinam communem cum Bursariis,
vinarium horreum in ædificio Patriciano.

XXXVII.

Quòd si supersint cubicula, dictus Magnus Magister
& Provisor, in usum Collegii Cameristis seu Cubicula-
riis ea locent studentibus in eadem Academiâ, qui quot
annis justum conductionis pretium solvent Provisor.

XXXVIII.

Curabit item Magnus Magister Bursarios Theologos

intra duos annos à receptione cursum Theologiæ ag-
gredi, & ad Doctoratûs gradum sine ullâ intermissione
progredi: quod nisi fiat, ipse culpam & damnum præ-
stet, adeoque pecuniam à Bursariis malè acceptam re-
stituatur; nihilominus ipsi Bursarii repetundarum rei ci-
tentur.

XXXIX.

Curabit ut Bursarii habitu decenti, id est togâ &
pileo quadrato ornentur, latinè loquantur, sintque
omnes in officio: totiusque supellectilis, etiam librariæ
semel per annum catalogum, seu inventarium per Pro-
curatorem Aulæ, aut Priorem Patricianum fieri curet,
quem offeret Magnus Magister, aut Prior Patricianus
Rectori Collegium ipsum ultimò visitanti, cui obviàm
ibit Archididasculus cum Bursariorum cœtu, quoties
Collegium inviset Rector.

XL.

Item, ne Bursarii & alii ejusmodi bursas vendant, aut
procuraciones suas ejurare possint, & alios in suum lo-
cum sufficere; sed jus conferendi ad Collatorem redeat
& Patronum, nempè ad Dominum Archiepiscopum, aut
ejus Vicarium Generalem, Sede autem vacante, ad Rec-
torem ipsum, qui alios capaces subroget; qui tamen in
Collegium non admittentur, nisi prius Religionis suæ
Catholicæ, vitæ inculpatæ, & bonorum morum testi-
monium exhibuerint, & à Magno Magistro interro-
gati, fuerint capaces & idonei judicati.

XLI.

Poterit Magnus Magister, cùm expediens fuerit, re prius cum Domino Archiepiscopo, aut ejus Vicario Generali; & Sede Vacante, cum Rectore communicatâ & approbatâ, unumquemque Bursarium, si merebitur, de gradu dejicere & loco movere; in quorum locum alios solus Dominus Archiepiscopus, aut ejus Vicarius Generalis, & Sede vacante, solus Rector subrogabit & sufficiet.

XLII.

Curabit, ut Lectores Patriciani in Theologiâ statis horis ad docendum accedant cum togâ humerali & pileo quadrato, licet Canonici etiam Ecclesiæ Metropolitanæ.

XLIII.

Cum suis Bursariis & Capellanis mensam habeat communem, quantum fieri poterit; & ter in hebdomadâ repetitiones ad majores Bursarios habeat.

XLIV.

Prædictorum Bursariorum cubicula & libros lustret identidem: quos impudicos reperiet, flammis addicat; prohibitos verò, in Bibliothecam reponat: nec quemquam illorum extrâ Collegium pernoctare sinat.

XLV.

Cavebit Magnus Magister & Provisor quàm sanctissimè, ne Collegii possessiones veneant, permutentur, aut oppignerentur, nisi authore Domino Archiepiscopo, aut ejus Vicario Generali, & Sede vacante, Rectore cum Pratore Remensi, & duobus Consiliariis Urbicis, & cæteris Administratoribus assuetis, servatisque ritibus qui in Ecclesiasticorum bonorum venditionibus servari solent: si quid secùs fiat, irritum esto.

XLVI.

Magni Magistri, Gymnasiarchæ, & eorum qui Scholasticos alunt, suppellex sit lota & nitida; bis quâque hebdomadâ ad mensam sternatur mappa munda & recens; saltèm singulis mensibus scutellæ, quadra, lebetes, ollæ, vasaque omnia escaria sabulo deterfa replendeant: Scholæ, Aulæ, Areæ, Gradus per singulas hebdomadas, Cubicula quotidie & manè passim scopis diligenter mudentur.

XLVII.

Provideant iidem, ut sui discipuli abhorreant à cultu immundo, lutulento & agresti, ne sint insigniter negligentes in vestitu, ne discincti, impexi, illoti; ut non solum in litteraturâ, sed etiam in communi vitæ usu civilem humanitatem, politioemque urbanitatem edificent: sed hi neque lasciviant immodestiùs, neque tortos arte capillos cincinnosque ferant.

XLVIII.

Archetypi & primitivæ tabulæ proventuum & fundationum Collegii diligenter & fideliter asserventur, & in arcâ aliquâ quatuor seris & clavibus constrictâ ita occludantur, ut unam Dominus Archiepiscopus, aut ejus Vicarius Generalis, aut Sede vacante, Rector, alteram Magnus Pœnitentiarius, tertiam dicti Domini Archiepiscopi Ballivius, quartam denique duo Consiliarii Urbici habeant. Quòd si ad testimonium publicum, & fidem faciendam tabulas illas coram Judice aliquando sit opus proferre; quatuor illi Clavigeri dabunt operam, ut exempla aliqua illarum tabularum exscribantur, & à Notariis publicis obsignentur, quæ ad fidem faciendam edantur, nec unquam Archetypi distrahantur.

XLIX.

Quoties autem tabulæ illæ primitivæ invisendæ erunt aut exscribendæ, Prior Patricianus cum Bursariis, vel hi quorum interest, accersantur, ut videant nè quid foràs efferatur.

L.

Gymnasiarcha, secundo Collegii loco honestatus, absente Magno Magistro, omnibus præsit, etiam Bursariis, Præceptoribus, cæterisque in Collegio degentibus: curam habeat commissæ sibi Juventutis, ut benè rectèque vivat, & in Litterarum studiis diligenter incumbat.

L I.

Sit ille, non Doctor, sed è Gremio Facultatis Artium, cujus ille imprimis jura & dignitatem factam rectam tueri debet. Gymnasiarcha ad docendam regendamque Juventutem Pædagogos & Magistros probatæ vitæ & Doctrinæ recipiat & admittat, qui gradum Magisterii adepti sint, & qui suo munere rectè fungi noverint; quorum mores imprimis spectandi, ut pueri ab his & Litteras simul discant, & bonis moribus imbuantur.

L II.

Caveat autem ne in distribuendis Classibus, pecuniam, aut quidvis aliud pecuniæ loco à Præceptoribus exigat; sed eas gratuitò & dignioribus, non mercede distribuat; sicut nec Magnus Magister à suis Bursariis, ut favorem & gratiam ipsius aucupentur; alioquin suâ provinciâ, procuratione, & omnibus Academiæ privilegiis uterque privetur.

L III.

Nemo non scholasticus, à Gymnasiarcha, aut Magno Magistro in Collegium admittatur, & hospitio excipiat, & qui Religionem Catholicam & Apostolicam non amplectatur. Exteri qui adeunt Collegium studii causâ, moneantur, ne de novâ Religione sermones inter discipulos, aut alios omninò conferant: quòd si neglexerint, aditu Collegii prohibeantur.

LIV.

Curet item, ut in singulis Ordinibus secundum cujusque caput Catecheses fiant à Præceptoribus, die quâlibet Sabbati, immediatè ante serotinum egressum è scholis, ut discipuli in officio contineantur, & ad pietatem excitentur.

LV.

Idem cum Magno Magistro, Superiorum Facultatum Decani, Procuratores Nationum, Doctores, Licentiati, Baccalaurei, Bursarii, Regentes, Magistri, Pædagogi, Bidelli, Scholastici omnium Ordinum Collegii Bonorum Puerorum, singuli deniquè legibus Academiæ astricti & privilegiis ornati, Rectorem ad publicas ordinarias & extraordinarias Supplicationes ornatu Academico comitentur, cujuscumque dignitatis existant, Doctores Canonici etiam Insignis Ecclesiæ Metropolitanae.

LVI.

Pueri, Juvenesque qui instituuntur, imprimis Regi Christianissimo benè precari & obedire, & Magistratibus parere doceantur.

LVII.

Videant Magistri & Pædagogi, ne vitiis scholasticorum, sive in moribus, sive in disciplinâ indulgeant, sed in eos pro delicti ratione animadvertant.

LVIII.

LVIII.

Ad Primarium, consulto Magno Magistro, pertineat Præceptores tam Philosophiæ, quàm Grammatices instituere, & juxta æquitatem deponere; ita tamen ut, currente anno, neminem ex iis amovere possit, nisi ex gravi causâ & necessariâ, monito prius Domino Archiepiscopo, aut ejus Vicario Generali; aut, Sede vacante, Rectore: & ipsis semel concessam docendi Provinciam prorogare pro libito poterit, prout ad Collegii utilitatem congruum ei videbitur, vel alios instituere; salvâ tamen ad prædictum Dominum Archiepiscopum, aut ejus Vicarium Generalem, aut, Sede vacante, Rectorem, querimoniâ.

LIX.

Qui quidem docentes ante anni exitum, scilicet sub finem mensis Junii, de prorogatione in alterum annum cum Primario agent, ut, si eos in eâdem Classe, aut superiore docere bonum arbitretur, ex tunc sit ratum: qui verò nondùm docuerint, & ad præceptoriam unius ex Classibus admitti postulaverint; circa eundem diem à dicto Primario eligentur, & infra decimum-quintum diem dicti mensis Junii Domino Archiepiscopo, aut ejus Vicario Generali, aut, Sede vacante, Rectori, si postulaverit, vel etiam programme publico manifestum faciet, ut notum sit qui ad docendum anno sequenti sint electi.

L X.

Admoneat Præceptores, ut suis auditoribus Autores castos & probatos statis horis perlegant & explicent : qui secùs fecerint, ac semel & iterùm moniti neglexerint, eos docendi officio privet.

L X I.

Provideat, ut Eloquentiæ & Poëseos Professorum discipuli, alternatim declamationes habeant in suis scholis, ad easque invitentur Rector & Primates aliquot: nihil verò publicè recitetur, aut scribatur, etiam à Philosophis, quod Gymnasiarchæ exhibitum non fuerit, & approbatum.

L X II.

Animadvertat ne librorum multitudine & lectionum varietate, auditorum ingenia confundantur.

L X III.

Curet, ut die octavâ Paschatis, aut ante ferias autumnales Tragœdia detur in publicum, in quâ providebunt Remenses, ut præmiorum distributione publicâ Juventutis industria excitetur & compensetur.

L X I V.

Tùm Scholæ cathedris, fenestris, scamnis, portis,

portæ feris apprimè muniantur, eæque statim à scholis obferentur à Janitore, quem Collegio providebit sedulum & assiduum, ne quis discipulorum exeat injussu suo, aut quidpiam in Gymnasium intrudat, quod an- sam præbeat mali.

LXV.

Item, provideat famulos culinarios & aulicos, qui suas partes diligenter exequendo, ad mandatum ejusdem Primarii compareant.

LXVI.

Item, in janua à Discipulis Gymnasium ingredien- tibus, singulis mensibus, ultra duos asses Turonenses cum dimidio non exigit: interim tamen pauperum rationem habeat.

LXVII.

Nec à Magistris qui docere incipiunt, nec à Disci- pulis qui respondent, aut recitant, publicum convivium exhiberi patiatur.

LXVIII.

Curet Primarius singulis diebus, horâ quintâ matu- tinâ, campanam pulsari, ad cujus sonum omnes Col- legium habitantes excitentur, & excitati simul in eun- dem locum conveniant, horâ sesqui quintâ, ut Deum rogent, & Oratione peractâ, sedulò studiis incumbant. Circà meridiem post prandium & gratiarum actiones, omnes iidem Scholastici, ad sonum campanæ, in aulam

Præceptorum convenient: tunc Primarius, aut, si non possit, Præceptor hebdomadarius (nam omnes in posterum Professores alternatim singulis hebdomadis, dictis gratiarum actionibus, præerunt) prælectionum matutinarum rationem exigit à singulorum ordinum auditoribus: à serotinis scholis idem peragatur. Horâ verò nonâ serotinâ, ad pulsum campanæ, Omnes Oratorium petant; ibique, flexis genibus, Deum piè precentur, prævio conscientiæ examine: precibus verò absolutis, omnes cum modestiâ locum petant.

LXIX.

Rursus, ut singuli Scholastici, tam domestici, quàm extranei, finitis lectionibus matutinis, unâ cum Præceptoribus tam Philosophiæ, quàm Grammaticæ, Sacellum Divi Patricii adeant, sacrum Missæ Sacrificium ab altero Capellanorum celebrandum devotè audituri. Finitis verò pomeridianis lectionibus, idem Sacellum adeant, ibique pro Rege Christianissimo, Illustrissimo Præsule Remensi, & pro omnibus Collegii Benefactoribus piè precentur: & ut dicti Scholastici cum modestiâ & pietate dictis precibus intersint, singuli Præceptores suos discipulos binos in Sacellum deducant, & de absentibus aut immodestis cognoscant.

LXX.

Curabit Primarius, ne mulieres cujuscunque ætatis, aut conditionis famulentur, aut accedant ad Gymna-

sum, cujus fores serò claudantur horâ nonâ, solusque Gymnasiarcha claves habeat, quæ statim, post obseratas à Janitore fores, ad ipsum deferentur.

L X X I.

Curet Primarius, ut omnes Scholastici diligenter scholas adeant, quos, sicut & eorum libros sæpè & quoties expediens visum fuerit, perlustrabit, quatenùs absentium delinquentiumque rationem habere possit.

L X X I I.

In concedendâ pueris ludendi veniâ sit parcior: atque ad eò diem Jovis integrum æstivo tempore; hyemali verò pomeridianum, festo non occurrente, quâlibet hebdomadâ solùm vacare sinat.

L X X I I I.

Sub finem mensis Augusti, aut antè, si opus fuerit, curabit Gymnasiarcha fieri responsiones philosophicas: mense verò Septembri singulorum Ordinum scholasticos, advocatis secum duobus Nationum Procuratoribus, si res exigat; vel aliis duobus Viris doctis, examinabit, & pro eorum captu singulos in Classes distribuet: quod & de iis fiet qui post Remigialia accedent, si priùs non fuerint examinati: nec dimittet Philosophos ut vacent, nisi sub finem Augusti, Rhetores initio Septembris, Secundanos octavo circiter die, & cæteros

30

infra quintum-decimum ejusdem mensis. Et ad scholas omnes simul deinceps redeant, annum studiorum feliciter incepturi postridiè Divi Dionysii: Oratio verò solemnis à Professore Rhetorices in Aulâ Patricianâ, die Dominicâ præcedente fiat.

LXXIV.

Quoties à Collegio abfuerit Gymnasiarcha, qui primus inter Professores fuerit, vel Hebdomadarius, illius officio fungetur.

LXXV.

Idem cum Magno Magistro curabit, ut singulis ternis mensibus Præceptores, Bursarii & famuli, stipendia recipiant.

LXXVI.

Dictus Primarius cubiculum cum adjuncto musæo assignabit cuilibet Professori, famulosque domesticos instituet, qui tempore prandii & cœnæ, in Aulâ diligenter & fideliter inserviant; providebitque Præceptoribus ac Convictoribus de sufficienti victu, ut moris est.

LXXVII.

Dictus Primarius per seipsum suo fungatur officio, ideòque occupet cubicula quæ sunt super Aulam Grammaticorum unâ cum culina, cellariis vinariis & horreo. Cubicula omnia vacantia in eorumdem ædificiis loca-

31

buntur Cameristis, qui in singulos annos pro locationis pretio centum duntaxat asses persolvent Primario, eâ conditione ut ipse teneatur ad minutas reparationes eorumdem cubiculorum.

LXXVIII.

Caveat Primarius, cæterique Magistri, ne Scholastici ad studium Philosophiæ transeant, nisi linguarum græcæ, & latinæ periti, Grammaticis & Rhetoricis præceptis abundè informati.

LXXIX.

Quod in Academiâ Parisiensi statutum est, ut Gymnasiarchæ & Professores qui per septennium continuum, absque intermissione, & citra fraudem, in celebri Collegio Universitatis docuerint, aut rexerint, præferantur omnibus graduatis in Jure nominationis, exceptis Doctoribus in Sacrà Theologiâ tantùm; id quoque in Universitate Remensi valeat, vigeatque perpetuùm, quò plures ad docendum invitentur.

LXXX.

Nullus Sacerdotio præfectus, cui animarum cura incumbit, nec Pœnitentiarius illustris Ecclesiæ Remensis in Gymnasiarcham Collegii, vel Magnum Magistrum eligatur; quòd si ad istas provincias, vel procurationes vocati, aliquod ejusmodi Sacerdotium adipiscantur,

32

non liceat iis illas in gratiam aliorum ejurare, aut successores deligere, sed ad alios capaces & idoneos per Dominum Archiepiscopum Remensem, aut ejus Vicarium Generalem, aut, sede vacante, per Rectorem transmittantur.

LXXXI.

Gymnasiarcha, Provisor, Præceptor, Pædagogus, Magister forensia negotia non suscipiant, sed officio suo diligenter fungantur.

LXXXII.

Prædicti, itemque Artium Magistri, honestè & professionis suæ rationi convenienter vestiantur: gestent pileos quadratos, togisque utantur talaribus & manicatis cum humerali; nec indecenti vestitu sibi indulgeant. Scholastici, Convictores quoque gestent pileos rotundos, non galeros, cum togâ talari; & cincti semper incedant; Philosophi verò æstate minores quadratos habeant.

LXXXIII.

Ut Scholastica disciplina retineatur & conservetur, Scholastici à quibus Gymnasiarcha pro alimento pensionem accipit; & ipsi Præceptores, quos Regentes vocant, qui à Gymnasiarchâ aluntur, & hospitio commodo excipiuntur, pransuri cœnaturique in Aulam conveniant, ibique simul cibum capiant. Inter epulas unus ex omnibus pueris, suo ordine, ex Sacris Bibliis,

aut

aut ex aliquo pio Authore aliquid recitet. Mensis remotis, omnes Deo optimo maximo gratias agant, Regi Christianissimo, & de Collegio bene meritis, conceptis verbis, benè precentur.

LXXXVI.

Inter Convictores Explorator constituatur, qui inter ludendum, aut conversandum vernaculè loquentes, & quoquo modo delinquentes observet, & die quâlibet, præsertim verò Sabbati, à repetitione è schedulâ, aut Primario, aut Hebdomadario Professori indicet, qui pro delicti ratione in eos animadvertat: quod idem fieri curabit Gymnasiarcha in unâquâque Classe, ut omnes Scholastici quo tempore ingressi sunt Collegium, latino sermone colloquantur, & delinquentes Censor ingredienti Professori porrigat in chartâ descriptos.

LXXXV.

Nemo Gladiatoriam discat: atque, ut omnis occasio tollatur Scholasticos à studiis avocandi, aut ad nequitiam abducendi, omnes Gladiatores, Tibicines, Saltatores & Histriones ab Academiæ finibus migrent.

LXXXVI.

Gymnasiarcha singulis mensibus lustret cubicula, musæa, & libros Magistrorum, quos Regentes vocant, & Convictorum; ut certior fiat, an apud illos sint aliqua disciplinæ scholasticæ repugnantia, ut arma, aut libri

improbatae doctrinae: quos impudicos reperiet, flammis addicat; prohibitos in bibliothecam reponat.

LXXXVII.

Et quoniam linguarum cognitio à bonis & priscis Autoribus petenda est, videant Lectores, quos Regentes vocant, ut delectum optimorum librorum habeant; nempe ut pueris adhuc rudioribus, unà cum regulis Grammatices, aliquid ex Terentianis Fabulis, familiaribus Ciceronis Epistolis, Virgilii Bucolicis, aliisque ejusmodi purioribus Autoribus prælegant; provectioribus aliquid de Salustio, Commentariis Cæsaris, Officiis Ciceronis, & facilioribus ejusdem Ciceronis Orationibus, unà cum Virgilio, & Ovidio, interpretentur; regulas subindè utriusque Grammatices, Latina cum Græcis conjungendo, repetant, ut eos in cognitione linguæ utriusque confirmet: Majoribus verò qui in secundâ aut primâ Classe se exercebunt, graviora Ciceronis opera, nempe Orationes, Tusculanas Quæstiones, & alia Philosophica, libros de Oratore, & ipsum Oratorem Brutum, Partitiones Oratorias, Topica, cum Quintiliano lectitent; non omissis interim Poëtis, nempe Virgilio, Horatio, Propertio, Persio, Juvenale, interdum & Plauto: & ut Linguæ etiam Græcæ non ignari existant, post præcepta Grammatices, aliquid de Homeri seu Iliade seu Odissæa, Hesiodi opusculum Ἔργα καὶ Ἡμέραι nuncupatum, Theocriti Εἰδύλλια ediscant; tum quosdam Platonis Dialogos, aliquot Demosthenis & Isocratis Orationes, tum Pindari Hymnos, & alia ejusmodi,

pro arbitrio Primarii & Lectorum, & captu Discipulorum, seligant; libros obsoletos, neotericos qui nuper in Gymnasia inveci sunt, rejiciant, & ad puriores fontes revocent; libros autem improbatæ Doctrinæ omninò respuant.

LXXXVIII.

Sed nihil Præceptoribus liceat prælegere, nisi consulto prius Gymnasiarchâ, nec eundem Autorem, uno excepto Grammatico, in diversis Classibus eodem anno exponere, & quæ prælecta priore anno in Classibus inferioribus fuerint, attingere, ne Discipuli bis eundem Autorem audiant.

LXXXIX.

Cùm ab antiquis dictum sit, & quotidiano usu comprobetur, stylum esse optimum dicendi Magistrum, eumque lectione, & imitatione insignium Authorum, scriptione denique assiduâ comparari, ex sex horis quotidiani & publici in Auditoriis studii, una præceptis & regulis cognoscendis, & cum Præceptore examinandis concedatur; reliquæ omnes in Poëtis, Historicis, Oratoribus audiendis, cognoscendis, ediscendis, imitandis, in commentatione denique, & usu docendi sribendique consumantur.

XC.

Singulis diebus horæ duæ, decima nempe matutina, & quinta pomeridiana, sribendis versibus, orationibus solutis, stylo denique formando, & disputationibus impendantur.

XCI.

Quod ut diligentius perficiatur, Convictores, die Sabbati singularum hebdomadarum, cum se pro more sistant, à prandio, in Aulâ, post gratiarum actionem, afferant chartas suarum compositionum Gymnasiarchæ, aut ei qui ipsius absentis vicem supplebit; & in eos animadvertatur qui non exhibuerint tria ad minimum ejus hebdomadæ themata, seu proposita à se in Latinam aut Græcam Linguam conversa, à suis Lectoribus ad fidem faciendam obsignata.

XCII.

Scholastici & Convictores, memoriter sæpè recitando, memoriam excolant, & frequenter declamando se exerceant.

XCIII.

Cum memoria sit scientiæ thesaurus in puerorum institutione; cum Præceptores classici, tum Pædagogici cubicularii caveant, vel omnium maximè, ne pueris quidquam excidat eorum quæ in præcedenti quâlibet Classe feliciter perceperint, & didicerint; sed studio & diligentia præstent, ut jam parta conserventur, & in dies justa fiat accessio.

XCIV.

Itaque, cum in quâlibet Classe summè necessaria sit

diligens eorum quæ prælecta sunt, repetitio; Discipuli memoriter die Sabbati certis horis recitent quæ totâ hebdomadâ didicerint, & de iis quæ difficiliora, rariora, & scitu magis necessaria fuerint, sedulò interrogentur.

XCV.

Gymnasiarcha, hæc Statuta & Decreta bis per singulos annos, scilicet posttridiè festi Sancti Dionysii, & Dominicæ circiter post *Quasimodo*, coràm Præceptoribus & Discipulis omnibus legi & promulgari sedulò curet; &, ut id fiat, invigilet Rector.

XCVI.

Quisquis in Gymnasio Remensis Academiae, moderandæ Juventutis curam suscepit; vitæ & morum integritate, Doctrinæ præsertim, incessu, vestitu, gestu, totoque corporis habitu, Discipulis sibi commissis sanctum & venerabile Religionis Christianæ, Doctrinæ & scholasticæ simplicitatis exemplum præbeat.

XCVII.

Nullus in aliquo ordine prædicti Collegii doceat, nisi in Academia Remensi, Parisiensi Magisterium Artium fuerit consecutus, vel ab Artium Magistris more solito cooptatus; cooptari autem eum in finem liceat, qui in aliâ celebriori Academia studuerit, & insignis conditionis specimen publicitùs ediderit, exhibitis priùs legitimâ in formâ litteris.

XCVIII.

Ut scholastica disciplina firmiùs stabiliatur & foveatur, omnes sivè Philosophiæ, sivè humanioris litteraturæ Professores, suo quisque ordine, Hebdomadarii sunt; quo nomine simul cum Primario, Convictorum cubicula subindè & frequenter percurrant; quid ab iis tùm ibidem, tùm in areâ, festis profestisque diebus, sivè inter ludendum, sivè inter studendum agatur, gnave invigilent; & quod ante dictum est, precibus atque repetitionibus intersint & præsent, absente Primario, aut cum Primario, si necessarium ipsi videbitur.

I C.

Teneantur omnes Professores, tùm Philosophiæ, tùm humanioris litteraturæ, bis singulis annis, scilicet primâ hebdomadâ post Dominicam secundam Paschæ sequentem, & die primâ Lunæ post festum Divi Lucæ, omnia nomina & cognomina Scholasticorum suæ Classis in schedulis propriâ, & Gymnasiarchæ manu obsignatis, Rectori deferre. Quòd si Professores istud neglexerint, Gymnasiarcha eorum munus suppleat: neque fas sit Rectori litteras scholaritatis, aut gradûs cuiquam conferre, nisi cujus nomen & cognomen fuerit ejusmodi schedulis inscriptum; neque concessæ aliter litteræ ullius sint virtutis, aut roboris; quin & ipsarum autores pro gravitate criminis puniantur.

C.

Omnes dicti Collegii Professores, diebus non festis, æstivo tempore, ab horâ septimâ matutinâ ad decimam, & à sesqui-secundâ pomeridianâ ad sesqui-quintam doceant; Hyemali verò tempore, à sesqui-primâ ad sesqui-quartam: tempore Quadragesimæ, & aliorum Ecclesiæ jejuniorum, Lectio matutina instituatur ab horâ octavâ matutinâ cum mediâ, usque ad undecimam; & statim, dato signo, omnes Præceptores Classes suas adeant.

CI.

Professores, Magistri, Pædagogi, ne conviviiis aliis-que artibus parùm honestis, Scholasticorum gratiam aut frequentiam aucupentur.

CII.

Omnes Præceptores, Pædagogi, Magistri, Bursarii, Scholastici, Convictores, alique Academiae Alumni Rectori debitum honorem habeant, eique morem gerant in his maximè quæ ad Statutorum Universitatis, & horum Decretorum observationem, & ad disciplinam scholasticam pertinebunt.

CIII.

Qui Philosophiam profitentur, ejus curriculum intrâ

biennium emetiantur: primo anno Logica & Moralia Aristotelis, sive probati alterius, interpretentur; altero Methaphysica & Physica explicent, rejectis inanibus quæstiunculis quas olim barbari invexerant, & humanioris politiorisque litteraturæ viri dudum rejecerunt, proindè solidiores utilioresque in earum locum sufficiant.

CIV.

Crebræ fiant in omnibus Ordinibus, præsertim verò in Philosophicis exercitationes privatæ & publicæ, tum impugnando, tum propugnando; ut utroque marte exerciti ab umbratili ad publicum pulverem possint aliquando evocari.

CV.

Præter Actus, quos Determinantias vocant, figuras & ænigmata; crebræ per totum biennium repetitiones à Philosophiæ Professoribus instituantur; in quibus primo anno ad minores Theses, quas Sabbatinas vocant, secundo verò ad graviores, & ex totâ Philosophiâ desumptas, publicè sustinendas, disponantur singuli seorsim, diversis & distinctis diebus.

CVI.

Porro, ut ab omnibus promiscuè, etiam pauperibus defendi possint ejusmodi Theses publicæ, dabunt operam Gymnasiarcha & Professores, ut id, nullo Thesium vel Aulæ apparatu, nulloque adeò sumptu fiat, nisi ab

41
iis qui præter ordinem frequentiam ambire voluerint,
dummodò modestiæ Christianæ memores.

CVII.

Eloquentiæ & Poëseos Professores, videant ne Scholasticis Satyras distribuant recitandas, aut Comœdias, Tragœdias, Fabulas, aut alios Latinos sermones, vel Gallicos ab iis exhiberi patiantur, quibus lascivia, petulantia, procacitas excitetur; aut contumeliæ, convicia, aut maledicta in quemquam publicum Ordinem, aut Magistratum, aut privatum hominem contineantur: qui contra fecerint, severiùs puniantur.

CVIII.

Atque ut certiùs isti malo occurratur, nihil prorsus ejusmodi recitetur, nisi Gymnasiarchæ exhibitum, lectum & probatum.

CIX.

Professores omnes, cujuscumque Ordinis, nunquàm sine togâ Aulam ingrediantur; extrà Collegium verò, semper talari veste sint ornati.

CX.

Foris ne pernoctent; nec locum docendi deferant, nec in eum, inscio Gymnasiarchâ, quemquam sufficiant.

CXI.

Præceptor, cùm primùm fuerit ingressus Classẽ; statim à salutato Divino Numine, jubeat perlegi catalogum Discipulorum suorum, & quæri per cubicula, si qui abfuerint: dein absentes omnes, nisi ex justâ causâ, plectantur.

CXII.

Die Sabbati quâlibet, serò, in singulis Ordinibus, Christianæ Doctrinæ capita præcipua à Discipulis recitentur.

CXIII.

Discipuli, cujuscumque ætatis & nominis, in Gymnasio Remensis Academiæ litteris incumbentes, pudorem moderatamque simplicitatem omnibus in rebus constantissimè servant.

CXIV.

Præceptores, Magistros, tanquàm parentes ament; ipsi inter sese amore & mutuis officiis afficiant.

CXV.

Quotidiè Divino Sacrificio intersint; ibiquè Deum Optimum, Maximum, Sacratissimamque ejus Matrem, Divosque omnes pro more patrum venerentur & orent, idque mente piâ.

CXVI.

Statim, ubi datum fuerit signum Missæ celebrandæ, prælectionis, repetitionum, prandii, cœnæ, gratiarum Deo agendarum, precationumque vespertinarum & matutinarum; Sacellum, Auditorium, Aulam antè Præceptores ingrediantur; nec nisi necessariâ & legitimâ de causâ & facultate impetratâ, ante signum dimissionis egrediantur.

CXVII.

Quicumque obscœna verba fuerint locuti, quique alios maledictis laceffiverint, bonosque mores corruperint, gravissimâ poenâ afficiantur.

CXVIII.

Nemini liceat, præsentè absentevè Præceptore, aut Magistro, quâvis aliâ linguâ, quàm latinâ aut græcâ loqui; quòd si prudens, aut sciens barbara verba usurpaverit, selæcismumvè pronunciaverit, puniatur: at si is, non deditâ operâ, id egerit, sed potius ignorance, qui deprehendit, corrigat, moneatque diligenter quonam pacto latinè id dici possit.

CXIX.

Nemo Scholasticorum juret, nemo in Aula clamiter, nemo alteri imprecetur, nemo Diaboli nomen expri-

mat, nemo rixetur, aut alium percutiat; si secus contigerit, Gymnasiarcha, aut qui prius resciverit Professor, in delinquentes animadvertat.

CXX.

Ante prandium nemo ludat; post prandium item nisi fuerit publicè concessum.

CXXI.

Scholastici in Collegio degentes, non egrediantur sine exeundi facultate à Gymnasiarchâ petitâ & obtentâ.

CXXII.

Nemo castigatus, seu peccati aut errati admonitus Præceptori obmurmuret, aut nutu minetur, aut superbè loquatur.

CXXIII.

Omnes Scholastici, quibuscumque Professoribus etiam infimæ Classis, tam in Gymnasio, quàm foris in Urbe, simulque aliis viris honestis Gymnasium ingredientibus aut egredientibus debitum honorem exhibeant, eos aperto capite saluent, & alloquantur.

CXXIV.

Nemo Convictorum, hospitem ullum in suum cubi-

culum clanculūm accipiat, qui præsertim apud se cubet,
cujus probitas dubia, suspectaque sit.

CXXV.

Sivè interroget quivis Præceptor, aut Pædagogus
quemvis Scholasticum, sivè quid jubeat, aut alloquatur;
id faciat verbis latinis: nec se familiariùs, maximè lu-
dens, aut jocans, cum Discipulis gerat.

CXXVI.

Provisor Collegii proventus diligenter percipiat, &
illos distribuat ex mandato Magni Magistri, & de iis-
dem quotannis triduo ante Calendas Novembris, si
commodè fieri possit, rationem fideliter reddat coram
Domino Archiepiscopo, aut ejus Vicario Generali, &
Sede vacante, Rectore Universitatis, Pœnitentiaro
Ecclesiæ Remensis, Ballivio ejusdem Domini Archie-
piscopi, & duobus Consiliariis Urbicis, qui in omnibus
vocem deliberativam habebunt ex supradicto Decreto
Senatûs Parisiensis, præsentibus Magno Magistro, &
Majoribus Bursariis: curet necessarias ædificiorum &
Classium reparationes, ornamenta, & alia ad Sacelli Patri-
ciani cultum pertinentia, cubicula, hortos, bibliothec-
cam, aulam, & Bursariorum aulæ suppellectilem, & alia
ad communem usum spectantia, communibus Collegii
expensis, ex Magni quoque Magistri jussu & mandato.

CXXVII.

Provideat quoque redditus & proventus totius Col-

legii, benè & utiliter administrari contractus : ubi res
exiget fieri, lites promoveri; eas tamen non suscipiat
absque Administrantium dictorum consilio.

CXXVIII.

Teneatur item, quoties congregatio fiet, adesse præ-
sens ad prædictorum mandata; & quod tunc conclu-
sum fuerit, exequi; & quæ fuerit executus, referre.

CXXIX.

Quoties locanda veniet domus, villa, aliudvè simile,
præfatos Administratores commonebit; nec, illis in-
consultis & absentibus, quidquam locare, vendere,
aut commutare liceat; alioquin officio suo abdicetur,
& contractus irritus habeatur.

CXXX.

In Collegio actu semper degat, togâ talari & pileo
quadrato indutus; proindeque in ædificio Patriciano
cubiculum cum musæo, horreum & cellam vinariam,
præter stipendia, ex Fundatoris instituto, habeat.

CXXXI.

Bursarii majores septem in Collegio fundati, iisdem
legibus de religione in Deum, pietate in Parentes, &
in omnes Magistros obsequio, atque Condiscipuli, te-
neantur, & iis præluceant.

CXXXII.

Ne verò in Magistros ullas conjurationes, aut illicita ulla fœdera ineant; quin & ipsi ab aliis facta revelent, sub pœnâ privationis à suis Bursis.

CXXXIII.

Bursarius Theologus, à Domino Archiepiscopo Bursâ donatus, aut ejus Vicario Generali, & Sede vacante, à Rectore, litteras provisionis Magno Magistro exhibeat, & sacramento ad Statutorum observationem obligetur: pro suâ verò receptione sex libras Turonenses solvet Aulæ Procuratori; duas in usum Sacelli Patriciani; duas in suppellectilem Aulæ; reliquas duas in festam ejus admissionem infumendas.

CXXXIV.

Nec deinceps Bursæ suæ fructibus gaudeat, nisi actu in Collegio, degat & studeat; vestem talarem & pileum quadratum gerat, & officio suo ritè defungatur.

CXXXV.

Diebus tam Dominicis, quàm Festis, Divino omnes intersint Officio, & Concionibus, in Sacello Patriciano; & unâ cum Capellano hebdomadario in Choro decantantes, Superpelliceis induti & Cappis, cum opus fuerit.

CXXXVI.

Nec Bursæ Professoribus, nec Scholæ Bursariis, quandiū Bursarii erunt vel Professores, conferantur: sed sint ista omnia distincta in diversos.

CXXXVII.

Singulis diebus Dominicis Quadragesimæ, Vigiliis Mortuorum, duobus Capellanis decantandis & Vesperis, juxtâ litteras foundationis, unâ cum Præceptoribus & Scholasticis intersint.

CXXXVIII.

Sine Magni Magistri facultate petitâ & obtentâ, è Collegio abesse nulli liceat. Qui per tres menses continuos, causâ non dictâ, & à Magno Magistro probatâ, abfuerit, Bursâ ac juribus ei annexis exuatur.

CXXXIX.

Quinque parvi Bursarii, ex inferioribus scholis desumpti, perpetuū in Collegio sunt: ad mandatum Universitatis, aut Facultatis Theologiæ per majorem Bidellum, ad Sacellum Patricianum se conferant primâ cujuslibet mensis die, ibi decantaturi in solemni Sacro.

CXL.

Primus eorum cum Magno Magistro habitet; secundus

cundus cum Primario, tertius Professoribus inferviat; quartus Provifori, quintus denique majoribus Burfariis & Capellanis.

CXL I.

Ipsi quoque, alternis vicibus, quotidie Sacro inferviant, Superpelliceis induti, atque Altare majus iis omnibus adornent, quæ ad rei Divinæ confectionem requiruntur; campanis cæteros excitent, similiaque ministeria vicissim expleant.

CXLII.

Omnes & singuli Matutinis, Vesperis, & Missis solemnibus interfint, & in his decantent. Sacellum Divi Patricii, singulis diebus Sabbati, scopis mudent, & ejusdem Sacelli ornamentorum omnium cultum & munditiam curent, fidelemque Provifori reddant rationem.

CXLIII.

Singulis annis, die Divi Lucæ, præfente Magno Magistro, & sine fraude, Burfariorum majorum suffragio unus ex ipsis assumatur in Procuratorem Aulæ, qui jura Burfariorum suscipiat, & conclusiones singulas in librum fideliter referat; &, exeunte anno, accepti & expensi rationem de eorum juribus coram Magno Magistro, Priore Patriciano, & aliis Burfariis reddat: alioquin non possit continuari.

CXLIV.

Magno Magistro in omnibus licitis & honestis pareant; ejus repetitionibus intersint accuratè: Scholas frequentent assiduè, & disputationes publicas, tam Theologicas quàm Philosophicas; in hisque sese exercent.

CXLV.

Capellani duo, alternis vicibus sunt Hebdomadarii, in cubiculis Patricianis commorantes; & per hebdomadas suas diebus Dominicis, & festis non solemnibus, (nam solemnibus id munus Magno Magistro incumbit) Magnam Missam horâ octavâ matutinâ celebrent; diebus verò Ferialibus, horâ decimâ; diebus jejuniorum, & Quadragesimali tempore, horâ undecimâ, ad Primarii, Præceptorum, Bursariorum & Scholasticorum salutem & commodum.

CXLVI.

Diebus Dominicis, aquæ & panis Benedictionem Missæ celebrationi præmittant: Matutinas ex Fundatorum instituto peragant, & Confessiones tam Convictorum, quàm Scholasticorum, diebus præscriptis, accuratè excipiant; si verò negotiis urgentibus implicati, istud præstare non valebunt, Magnum Magistrum moneant, rogentque ut in suum locum idoneos vel admittat, vel sufficiat.

CXLVII.

Procuratorum, Quæstorum ambarum Nationum, Examinatorum almæ Facultatis Artium electio, institutio, seu quævis alia provisio, tam per mortem, quam per resignationem, ad Facultatem pertineat modo & formâ sequentibus.

CXLVIII.

Electores ejusmodi Magistratum & Officiarium, sint Artium Magistri, Baccalaurei, vel Licentiati Remis, aut Parisiis promoti, & sacramento adstricti Academiæ Remensi: qui quidem, die Divi Dionysii, apud Sanctum Patricium conveniant septimâ matutinâ; & ibidem, Presidente amplissimo Domino Rectore, de creandis in annum futurum Procuratoribus, Quæstoribus, Examinatoribus, & confirmandis Apparitoribus, seu Bidellis maturâ deliberatione itâ provideant, ut alternis vicibus ad prædicta munia eligant Professores, & in superiori aliquâ Facultate Graduatos. Quòd si alicujus supradictorum vacatio, antè præfatum tempus, quolibet modo occurrat, prædicti in eundem locum conveniant, & alium provideant, convocante Domino Rectore; quòd si is abfuerit, aut obierit, prædecessore illius.

CLXIX.

Quilibet Artium Magister, qui Baccalaureus formatus

52

fuerit, in superiori aliquâ Facultate Licentiatus, vel qui per biennium in prædicto Collegio cum laude docuerit, sit munere Procuratorio & Quæstorio in suâ Natione dignus. Sint autem duo Procuratores, Franciæ unus, alter Lotharingiæ, & duo Quæstores.

CL.

Sic electus Nationis Procurator, statim amplissimo Domino Reçtori fidem det sacramento, ac deinceps supplicationibus, comitiis & actibus publicis, in habitu decenti interfit: similiter & Quæstor faciat.

CLI.

Habeat utriusque Nationis Procurator librum unum; in quem eorum nomina referat, qui tempore sui Magistratûs, ex Natione suâ, ad Magisterii gradum fuerint promoti, & in fine cujuslibet anni Reçtori obsignandum offerat; eorum Bursas æstimet, ità ut pauperum & divitum rationem habeat.

CLII.

Si quis alibi promotus quàm Remis, aut Parisiis, Academicorum Remensium numero adscribi voluerit; pro admissione suâ duodecim libras Turonenses Quæstori suæ Nationis persolvat, tùm Bursas ex Procuratoris æstimatione.

CLIII.

Quæstor verò, uniuscujusque Nationis pecuniam à Procuratore æstimatam recipiat, ejusque rationem reddat singulis ternis mensibus Quæstori Generali.

CLIV.

Examinatores duo pro minori Examine, & totidem pro majori eligantur è Baccalaureis formatis, aut Licentiatibus superiorum Facultatum, vel è Professoribus & Magistris in Artibus, qui per biennium actu docuerint: primi quidem de Logicâ & Morali tantum; secundi verò de universâ Philosophiâ candidatos examinent: nec ad Baccalaureatûs, aut Licentiæ gradum admittant, nisi dignos; ineptos verò ad tempus, aut omninò remittant: admissorum Litteris subscribant unâ cum Cancellario.

CLV.

Examinandi verò, & Magistros in Artibus admitendi, hic servetur modus & ordo.

CLVI.

Magisterii ejusmodi candidatus, post confectum Philosophiæ curriculum, tum scribendo, tum audiendo, illius biennalis operæ suæ testimonium à Professore obtineat, cui subscribat quoque Gymnasiarcha, itemque

Rector, post acceptum ab eo sacramentum; tùm in eâdem chartâ Procurator Nationis Bursam taxet à Quæstore recipiendam, qui receptæ fidem faciat in eâdem chartâ: deinde prædicti Examinatores minoris Examinis, examinatum & dignum repertum, scripto testentur. Denique majores Examinatores simul cum Cancellario idem præstent: hos verò codicillos perlegat, & probet Rector scripto, & ad Scribam mittat asservandos, ut expediantur Magisterii Litteræ in legitimâ formâ.

CLVII.

Quoties autem sigillandæ erunt Litteræ, Rector eos convocabit Proceres qui Sigilli claves habent, ut præsentés togati adsint cum Procuratoribus Nationum; neque claves cuiquam credant, nisi fontico morbo detenti: nec in eo casu quemquam sufficiant, nisi virum gravem & ipsum Rectorium, si quis sit suæ Facultatis; habeant autem ejusmodi claves Rector, cum singulis Decanis trium Facultatum, & Procuratore Franciæ.

CLVIII.

Censores, ex quâcumque Facultate viri Rectorii eligantur à totâ Universitate; qui, præter Collegii visitationes simul cum Rectore faciendas, curent etiam in Supplicationibus Rectoriis seu Academicis ordinem, pietatem & modestiam ubique servari: omnibus comitiis Academicis Rectori adsint; &, si quid in Academiâ peccabitur, observent ipsi, & quamprimum Rectori aperiunt, ut malo medeatur.

CLIX.

Scriba Universitatis omnibus Academiae comitiis intersit, ejusque Conclusiones omnes in libro, cujus singula folia singulis suo ordine numeris sint notata, fideliter excipiat. Conficiat omnes Litteras testimoniales Officiariorum totius Universitatis, nominationum & praesentationum Sacerdotiorum ad totam Universitatem pertinentium; nec-non Litteras Gradûs, temporis studii Facultatis Artium.

CLX.

Item, quotannis excipiat à Domino Rectore catalogum nominatorum sui Magistratûs tempore, à praedicto Rectore obsignatum, eumque diligenter asservet. Sit ipse quoque Magister in Artibus, aut Graduatús in superiore Facultate, & sacramento Academiae obstrictus.

CLXI.

Procuratoris Fiscalis officium, est omnibus Academiae comitiis interesse, atque res à Rectore, aut à Supplicibus quibuscumque propositas expendere, suamque de re quâlibet sententiam aperire, atque etiam, si quid in fraudem, aut Academiae damnum concludatur, intercedere; proindeque sit ipse saltém Magister in Artibus, & rerum Academicarum imprimis peritus, à totâ Academia electus.

CLXII.

Ille, immediatè Scribam Academiae præcedat, fidemque sacramento obstringat Rectori.

CLXIII.

Quæstor Generalis Universitatis Remensis, à totâ Academia instituitur; à Scholasticis Juratis asses viginti, à Magistris Artium quadraginta, à Licentiatis libras tres, à Doctoribus novis quinque, ab Officiariis quindecim accipiat, pro ferendis oneribus ejusdem Academiae.

CLXIV.

Is de pecuniâ, quoquomodo ratione fui illius muneris acceptâ, fidelem quotannis, die Octobris quintâ, sicut & de expensis reddat rationem amplissimo Domino Rectori, duobus uniuscujusque Facultatis superioris Doctoribus, scilicet Decano, cum adjuncto, Nationum Procuratoribus præsentibus, Procuratore Generali, & Scribâ dictæ Universitatis.

CLXV.

Omnes Bidelli amplissimum Dominum Rectorem domo ad actus publicos, aut comitia deducant, & reducant; Cancellario, Facultatum Decanis, & Nationum Procuratoribus in publicis Academiae comitiis præeant veste

veste talari, & Pileo quadrato, cum suis fascibus, præmuniti.

CLXVI.

Quotannis, iidem statâ die, qui in suo officio continuari voluerint, comitiis ad id indictis interfint; suæque diligentiae & fidelitatis fidem facient, antequam confirmationem sui officii consequantur.

CLXVII.

Bidelli ad mandatum Rectoris accedant, & illud fideliter exequantur, & ejus schedulas & mandata, ad Academiae Proceres deferant.

CLXVIII.

Magistrorum, Baccalaureorum & Doctorum nomina, & cognomina, in suos codicillos, quo fuerint promoti ordine, referant.

CLXIX.

Qui suo Officio defuerint, & eo fungi per seipsos neglexerint, aut parere noluerint, nec hæc Statuta servare; de gradu dejiciantur.

CLXX.

Iisdem privilegiis omnibus, & immunitatibus gau-

deant, quibus cætera Academia Remensis Supposita ; hoc est, iis omnibus, quibus per munificentiam, & auctoritatem Regiam, Universitas Parisiensis fruitur.

CLXXI.

Bidelli nihil exigant à Scholasticis, ad Artium Baccalaureatum, Licentiatum & Magisterium promovendis; sed tantum ea jura accipiant, quæ officii sui ratione persolvi judicabit Academia.

CLXXII.

Ut verò notum sit, & omnibus certum, quid à quoque, pro juribus & honorariis, accipi debeat, aut solvi; quamprimum & quàm commodissimè fieri poterit, convocabitur à Rectore Academia Remensis, & ab omnibus ordinibus præfinietur quid, & quantum Magistratibus, Officiariis & Bidellis, quocumque in casu, solvi debeat; caveaturque eodem Statuto, ne quocumque prætextu, suprâ præfinitam ab Academia summam exigatur. Hoc autem Statutum Senatui Remensi probandum, & registrandum tradatur; atque mox omnibus, & singulis, ejusmodi Statuti exemplaria præbeantur, & significantur.

Et hæc omnia Statuta ad usum, tam Universitatis Remensis, quàm quatuor Facultatum, Artium, Medicinæ, Juris utriusque, & Sacræ Theologiæ confecta, sunt probata, & subsignata à nobis quatuor viris selectis, juxtâ

Decretum Senatûs Parisiensis, latum die quartâ Sep-
tembris 1660. Parisiis, die Lunæ, vigesimâ quartâ
Aprilis 1662.

D. GUYART, Doctor Theologus, & Sacræ Facul-
tatis Theologiæ Syndicus.

J. DAVEZAN, Consultissimæ Juris Facultatis An-
tecessor, & Academiæ Aurelianensis Decanus.

GUIDO PATIN, Doctor Medicus Parisiensis, &
Professor Regius.

MERCIER, Baccalaureus Theologiæ, & Collegii
Marchiani Magister primarius, & Moderator.

MERCIER, Doctor Theologus, & Rector Uni-
versitatis Remensis.

STATUTA FACULTATIS MEDICÆ REMENSIS.

Ostquàm Academia Remensis, juxtà Diploma, cùm Pontificia, tùm Regia, ad instar Academiae Parisiensis, & aliarum Gallici Regni Universitatum fundata, atque instituta fuit; Medicinæ Remensis Facultas multam quidem diligentiam, in Statutis sibi comparandis, & Supremi Senatûs autoritate firmandis, adhibuit. Quia tamen, in illis cum cæterarum Facultatum ritibus, pleraque non satis congruunt, atque ideò vel immutanda, vel emendanda, vel etiam omninò addenda visa sunt; placuit eadem retractare, obscura illustrare, nova condere, ac quàm proximè fieri potuit, omnia ad Statutorum Facultatis Medicæ Parisiensis, & aliarum celebriorum hujus Regni Universitatum formulas revocare, & in unum corpus redigere; ac sancire, ne ab illis in posterum discedatur.

I.

Res Sacra, loco, more, diebus, horisque solitis, singulis annis peragatur.

II.

Medicinæ Studiosi, Professorum catalogo inscribantur; disputationibus, & lectionibus publicis frequentes interfint.

III.

Medicinæ Candidati, fidem Decano faciant, primò, se in aliquâ celebri Universitate gradum Magisterii in Artibus consecutos fuisse, idque per Litteras sigillo Facultatis Artium, & manu Scribæ obsignatas; sin minùs, gradum Magisterii, ut, post Decretum supremi Senatûs, observatur, in Universitate Remensi consequantur.

IV.

Medicinæ Candidati, exhibeant Decano Litteras testimoniales à Medicinæ Professoribus Remensibus, aut celebri alicujus Universitatis subscriptas, quibus pateat ipsos saltèm per triennium prælectiones publicas excepisse, & Medicinæ discendæ sedulam operam navasse: & dies illis examinandis à Facultate assignetur.

V.

Die à Facultate assignatâ, Candidati de rebus natura-

libus, non naturalibus, & præter naturam, figillatim examinentur; statimque ab examine Aphorismum Hippocratis, sibi à Decano ex tempore propositum, interpretentur, & Decanus subindè pugnet objectis rationibus.

VI.

Exploratâ sic Candidatorum eruditione, Facultas bonâ fide, atque incorruptè deliberet; &, prout pluribus visum fuerit, vel rejiciantur, vel ad gradum Baccalaureatûs, præstito priùs jurejurando, ab ipso Decano promoveantur.

VII.

Cum verò infrequens Candidatorum numerus, nec solemni Licentiarum auspicationi, nec temporum ad examen, & Theses partitioni, nec plerisque aliis splendidis illis quidem, & præclaris formulis Facultatis Medicæ Parisiensis respondere possit; necessarias, saltèm omni quâ fieri æquum est, dignitate & religione, Facultas Remensis observet.

VIII.

Remenses Baccalaurei indigenæ, aut si qui exteri Medicinam Remis facere decreverint, non nisi biennio Stadium medicum conficiant; liceat tamen hâc biennii lege solvere solos Doctorum Remensium filios, quos, juxtâ Hippocratis præceptum, omni favore, & gratiâ excipi par est.

Novo Baccalaureo præstituatur à Decano, & Præsìde, quæstio Physiologica, de quâ Thesim quinque appendicibus comprehensam instituet, quæ Quodlibetaria dicetur. Illam autem Decani, Præsìdisque censuræ subiciet; probatam, & emendatam, & typis excusam, ad singulos Doctores Baccalaureus deferet, aliquot diebus ante publicam ipsius pugnationem, quæ cadet in sextum, aut circiter mensẽ à Baccalaureatu.

X.

Mensibus Maio, Junio, Julio, novus Baccalaureus à Doctoribus & Professoribus, à Facultate ei rei præfectis, de re herbariâ examinetur.

XI.

Elapso uno anno, aut circiter, à propugnatâ Quodlibetariâ, Baccalaureus à Decano & Præsìde Pathologicam vel Therapeuticam quæstionem accipiat, quam Thesi, quinque appendicibus distinctæ, præfigat; & hanc, Cardinalitiam dictam, à Decano & Præsìde examinatam, probatam, typisque excusam, ad singulos Doctores deferat, diebus aliquot antequàm ejus palàm propugnandæ causâ sedeat.

XII.

Tuendæ Theseos Cardinalitiæ munere functus Bacca-

laureus, Aphorismum Hippocratis à Decano designatum, post mensem, meditatâ Oratione, publicè exponat.

XIII.

Reliquis biennii mensibus, Baccalaureus singulorum Doctorum domus reverenter adeat, ut ab iis morbi aliqujus accipiat historiam, cujus Diagnosim, Prognosim, & Therapeiam scripto & ex tempore explanet.

XIV.

Post examen, & publicas disputationes, ad Academiæ Cancellarium deducatur Baccalaureus, à quo, datâ primùm fide, Licentiam docendi, & faciendi Medicinam accipiat; eique ob collatum honorem gratias, ut par est, habeat.

XV.

Tandem, dicatur dies à Facultate, in quo Licentiatuſ, præſtito primùm ſacramento, Apollinari laureâ ſolemniter donetur à Præſide, à quo, cùm, & ſui in Medicinâ faciendâ officii, & cujus dignitatis particeps factus ſit, diligenter admonitus fuerit, coram Primariis urbis, & quos invitarit amicos, Deo Optimo, Maximo, & Medicorum Collegio, eleganti oratione gratias agat: huic autem inaugurationi, ut & cæteri, Doctores frequentes adſint, illamque dignitate, quàm maximâ fieri poterit, celebrent.

XVI.

XVI.

Et, quoniam extranei Candidati, cum propter res domesticas, tum quod plerumque longius absint à suis Laribus, diutius abesse non possunt; æquum est, ut breviori temporis spatio Stadium suum conficiant, quemadmodum fieri solet, tum in hac, tum in aliis celeberrimis hujus Regni Facultatibus, & supremi Senatûs decreto sancitum est. Qui igitur extranei Candidati Litteris, à duobus celeberrimis alicujus Universitatis Professoribus subscriptis, fidem fecerint Decano, se, per triennium saltè, lectiones publicas diligenter excepisse; peracto examine, & Aphorismi Hippocratis extemporaneâ explicatione, si majori Facultatis parti cumulatè satisfecerint, Baccalaureatûs gradu honestentur; tum ad Quodlibetariæ, & Cardinalitiæ Thesim, disjunctis diebus propugnandam, admittantur; ac, si suam toti Ordini approbarint eruditionem, ad Licentias; alioque demùm die ad Doctoratum, omni, quanto fieri poterit apparatu & splendore, promoveantur.

XVII.

Nemo Gallus, antè creetur Doctor, quàm Remis tres impenderit menses, faciendo suæ eruditionis periculo, tum in examine, tum in actibus publicis: cæteris extrà Galliam natis, dum probè, & ex more tentati fuerint, nulla mora adferatur.

XVIII.

Novus Doctor, apud Decanum, in tabulis Facultatis, suâ manu scribat se Lauream Appollinarem in Facultate Medicâ Remensi fuisse consecutum; adjiciatque suum, & Præsidis nomen, ac præterea annum, diem, & Chirographum suum.

XIX.

Doctori novo, sive Remis, sive alibi Medicinam, suo jure facturo, concedantur Litteræ, solemni, ut solet, formulâ, quibus fides fiat ipsum majoris, aut minoris Ordinis Medicum à Facultate Remensi renuntiatum esse; quæ magno sigillo Facultatis, quod penès Decanum erit, muniantur, à quo, ut à majori Bidello, qui omnibus actibus interesse debet, primùm subscribantur.

XX.

Nemini Baccalaureo, Litteræ Baccalaureatûs, minori sigillo Facultatis obsignatæ, & à Decano subscriptæ, denegentur.

XXI.

Ne verò pauperibus ad Medicinæ Doctoratum aditus intercludatur, Bursæ pro Licentiis & Doctoratu Facultati debitæ, remittantur iis qui compertam paupertatem profitebuntur, dùm constet doctos & probos esse; eâ tamen conditione, ut polliceantur, & publico instrumento fidem suam adstringant, se Bursas ipsas perfoluturos, cùm ad meliorem fortunam pervenerint.

XXII.

Doctores majoris Ordinis, in Seniores, & Juniores tribuantur. Illorum numerus senario neque minor, neque major unquam sit: & quotiès alicujus obitu minuetur, qui è Junioribus omnium primus inauguratus fuerit, vacuum locum repleat; quemadmodum est supremi Parisiensis Senatûs decreto sancitum.

XXIII.

Verùm, quoniam antehàc fuit controversia inter Seniores illos, & Juniores qui in locum nuper defunctorum Seniorum succedebant, propter summam centum quinquaginta libellarum Turonensium, quæ quinque Senioribus à Juniore illo erogabatur; nulla talis in posterum summa à quoquam persolvetur; & Junior ille ad Seniorum numerum accedet, eisque cooptrabitur absque ullo sumptu, ut fieri solet in Academiâ Parisiensi, & aliis singulis.

XXIV.

Dum sex illorum Seniorum, & quatuor Juniorum constabit numerus, nemo (nisi fortè Doctoris Medici, & quidem Remensis filius) antè majoris Ordinis Doctor, aut etiàm Baccalaureus renuntietur, quàm ex illis aliquis è vivis excefferit, ne alioquin Urbs ipsa nimia Medicorum turbâ gravetur.

XXV.

Soli Seniores majorum emolumentorum capaces
sunt; Juniores autem tantum minorum.

XXVI.

Junioribus, etsi nondum majorum emolumentorum
capacibus, liceat suo ordine præesse quibuscumque acti-
bus publicis, sive Quodlibetariæ, sive Cardinalitiæ,
sive Doctoratui; modò, ante solidum decimum annum,
Doctorem Lauream in Remensi Academiâ consecuti
sint. Nec cuiquam gratia ulla fiat istius temporis, cu-
jus cum aliquid in aliquo desiderabitur, præsidendi jus
redibit ad aliquem è Senioribus, qui ritè probatum
à totâ Scholâ Candidatum pileo Apollinari donabit.

XXVII.

Doctores, cum Seniores, tum Juniores, omnes qui-
dem Regentium; Professorum verò titulo ii soli gaudeant,
qui publicè docent in Scholis; ac, ne quis contentioni
locus relinquatur, in omnibus Thesibus propugnandis,
Doctorum nominibus tria tantum hæc vocabula præ-
figantur: *Domini Doctores disputaturi.*

XXVIII.

Nemo Remis Medicinam doceat, vel faciat, nisi aut

in Remensium Medicorum Facultate, majoris Ordinis Doctor factus fuerit; aut Facultatis Parisiensis Medicus: vel ita fuerit in Remensium Medicorum Ordinem cooptatus, ut aliquandò in Parisiensem Societatem adsciti sunt extranei.

XXIX.

Duo ex Senioribus Medicinæ Doctoribus, à Furnerianæ Foundationis Administratoribus seligantur, qui studiosos universam Medicinam sedulò doceant, Hippocratemque, Galenum, Fernelium, Hollerium, Duretum, Riolanum, aliosque melioris notæ Medicos explanent, ab ipsisque Administratoribus legatum in eam rem honorarium accipiant. Liceat tamen, ubi id *Φιλίατρων* frequentia flagitabit, unum aut etiam alterum Professore creare, qui Medicinæ partes ab his, quas illi duo tradent, alias doceant.

XXX.

Professores, cùm publicè legent, veste induantur talarum, pileumque gestent quadratum, & humerale coccineum.

XXXI.

Diutiùs extrà Urbem morati Doctores, qui nec suo ordine actibus, præsertimque Quodlibetariæ præfuerint, nec interfuerint, nec docuerint, nec disputarint, è Doctorum catalogo expungantur, & privilegiis priventur; si tamen in suum cupiant restitui locum, petitâ impetratâque à Facultate gratiâ, voti compotes fiant.

XXXII.

Doctores tamen, vel qui Regi Christianissimo, vel Principibus regio sanguine procreatis, suam reverà navant operam, absentes pro præsentibus habeantur.

XXXIII.

Si quæ extrà Scholas habita fuerint Comitia, irrita sunt. De rebus quæ in deliberationem ceciderint, pronuntiet, concludatque Decanus, secundum eos qui suffragiorum numero vicerint.

XXXIV.

Decanus, singulis annis, plurium Seniorum, Juniorumque Doctorum suffragio eligatur, Sabbato, aut alio die proximo post Festum omnium Sanctorum, re Sacrà priùs ad eam rem factâ: sitque Decanatus unius tantum anni; exacto tamen anno, si constet res Facultatis ab ipso Decano præclarè esse gestas, ei Decanatus in alterum annum prorogetur.

XXXV.

Decanus sic electus, apud antiquum Decanum, consuetum præstet iuramentum; res Facultatis curet, Doctoribus Facultatis accepti & expensarationem quotannis reddat more solito; Facultatis caput habeatur, jus habeat convocandi Facultatem, rogandi sententias, & concludendi.

XXXVI.

Decanus ille, cum eoque unus è sex Senioribus Pharmacopœorum Officinas quotannis lustrent, eorumque Magisteriis præsent; alioquin irrita habeantur.

XXXVII.

Sint similiter irrita Chirurgorum, Tonforum Magisteria, quibus Decanus, & alter Doctor nec interfuerint, nec præfuerint.

XXXVIII.

Chirurgi, & Pharmacopœi, Medicis, velut Præceptoribus, honorem habeant; in officio suo se contineant: nullam majoris momenti operationem Chirurgicam aggrediantur, neque Medicamenta purgantia, Potiones, Pilulas, Pulveres, Apozemata, Julapia, ullavè nunquàm Narcotica ægris porrigant, nisi ex Medicorum præscripto.

XXXIX.

Pauperes Medicorum, Chirurgorum, & Pharmacopœorum opem, frustra nunquàm implorent.

XL.

Scholæ Medicæ Doctores omnes, amicitiam inter se colant.

XLI.

Nemo, nisi legitimè vocatus, ad ægros adeat.

XLII.

Nemo, cum Empiricis, Chimistis, aut quibusvis Erroribus à Remensium Medicorum Collegio minimè probatis, medica concilia ineat; quòd si fecerit, culpam luat ejectione è Scholâ, ejusque emolumentis per biennium careat.

XLIII.

In omnibus medicis congressibus, Juniores Senioribus assurgant; hi vicissim ab illis benignè humaniterque excipiantur.

XLIV.

In medicis conciliis, eo ordine quo quisque ad Doctoratum promotus fuerit, sententiæ dicantur, ducto à Junioribus exordio.

XLV.

Quod in ejusmodi conciliis, pluribus placuerit; ægro, vel iis qui ipsi assident, Senioris ore breviter, clarè, prudenterque referatur.

XLVI.

Ægrorum arcana, visa, audita, intellecta, nemo eliminat.

XLVII.

73
XLVII.

Ad concilia medica vocati, fistant se horâ ipsâ à Seniore præscriptâ; ne unius mora ægro molestiam, ejusque collegis incommodum creet.

XLVIII.

Remediorum cum purgantium, tum allevantium, tam internorum, quam externorum formulæ, Medicorum à quibus præscribentur, Chirographis obfignentur, anno & die adscriptis.

XLIX.

Ubi aliqua erit præscribenda venæ sectio, vel alia operatio Chirurgica, idem fervetur.

L.

Decanus, & Collegium Medicorum Remensium, hæc Statuta diligenter observent; caveantque, ne in posterum ab illis discedatur: utque magis omnium animis hæreant, singulis annis, quo die, post rem Sacram, Decanus eligeretur, omnibus Doctoribus qui aderunt in Scholis, à Majori Bidello publicè recitentur.

Et hæc omnia Statuta ad usum, tam Universitatis Remensis, quam quatuor Facultatum, Artium, Medicinæ, Juris utriusque, & Sacræ Theologiæ confecta, sunt probata, & subfignata à nobis quatuor viris selectis, juxta

74

Decretum Senatûs Parisiensis, latum die quartâ Sep-
tembris 1660. Parisiis, die Lunæ, vigesimâ quartâ
Aprilis 1662.

D. GUYART, Doctor Theologus, & Sacræ Facul-
tatis Theologiæ Syndicus.

J. DAVEZAN, Consultissimæ Juris Facultatis An-
tecessor, & Academiæ Aurelianensis Decanus.

GUIDO PATIN, Doctor Medicus Parisiensis, &
Professor Regius.

MERCIER, Baccalaureus Theologiæ, & Collegii
Marchiani Magister primarius, & Moderator.

MERCIER, Doctor Theologus, & Rector Uni-
versitatis Remensis.

STATUTA FACULTATIS JURIS ACADEMIÆ REMENSIS.

I.

Mnibus, qui studiorum suorum fiducia freti, ambierint Cathedram Doctore suo viduatam, liber pateat aditus, nemini præcisâ spe adipiscendi, dummodò Catholicam & Orthodoxam Fidem profiteatur; eâ tamen lege dictâ, & necessitate impositâ Antecessoribus, ut illi soli eam addicant, qui, prævio examine, tentamento ingenii facto, soliditate judicii probatâ, singularisque Doctrinæ specimine publicè edito, in Scholis, huic experimento faciendo destinatis, ostenderit, se præ cæteris Candidatis, dignum esse, qui Antecessoris mûneri obeundo & implendo præponatur.

II.

Arque ut tota res solemniùs & restatiùs peragatur ;

K 2

nevé quid committatur in regias Constitutiones, illudaturque decretis amplissimi Ordinis; & ut iste actus legitimus deinceps eximatur & subducatur fraudibus & foribus, præcipitur Antecessoribus, ut, tractatu prius habito, de sufficiendo novo Doctore, in locum Collegæ recenti fato erepti, de eo certiores faciant celebriores Juris Universitates, misso Programme, cum præfinitione diei & loci, in quo futurus sit conventus illorum, qui apud se statuerint, & consultò deliberaverint in hac Palæstrâ manus conferere.

III.

Dies verò condicta cùm venerit, habebuntur Comitia à Decano Facultatis indicta, qui cum reliquis Antecessoribus congregatis in loco constituto, curabit nomina postulantium excipi, & in album Candidatorum referri; ac deindè exquisita themata ex utroque Jure excerpta, sorte magistrâ, distribuenda illis assignabit, circa quorum interpretationem versabuntur partitæ unius mensis solemnes recitationes; ita ut singuli quindecim dies utiles impendant Juris Civilis, & totidem Canonici themati, quod obtigit, enucleando, statis & præfatis horis, ordine præscripto servato.

IV.

Finitis autem & absolutis prælectionibus, selectæ Leges & Decretales Epistolæ eisdem Candidatis assignabuntur; indeque depromptæ positiones publicè agita-

nevé quid committatur in regias Constitutiones, illudaturque decretis amplissimi Ordinis; & ut iste actus legitimus deinceps eximatur & subducatur fraudibus & foribus, præcipitur Antecessoribus, ut, tractatu prius habito, de sufficiendo novo Doctore, in locum Collegæ recenti fato erepti, de eo certiores faciant celebriores Juris Universitates, misso Programme, cum præfinitione diei & loci, in quo futurus sit conventus illorum, qui apud se statuerint, & consultò deliberaverint in hac Palæstrâ manus conferere.

III.

Dies verò condicta cùm venerit, habebuntur Comitia à Decano Facultatis indicta, qui cum reliquis Antecessoribus congregatis in loco constituto, curabit nomina postulantium excipi, & in album Candidatorum referri; ac deindè exquisita themata ex utroque Jure excerpta, sorte magistrâ, distribuenda illis assignabit, circa quorum interpretationem versabuntur partitæ unius mensis solemnes recitationes; ita ut singuli quindecim dies utiles impendant Juris Civilis, & totidem Canonici themati, quod obtigit, enucleando, statis & præfatis horis, ordine præscripto servato.

IV.

Finitis autem & absolutis prælectionibus, selectæ Leges & Decretales Epistolæ eisdem Candidatis assignabuntur; indeque depromptæ positiones publicè agita-

buntur post octo dies, quibus à primo strenuè propugnatis, & ab obsistentibus subtiliter excussis, succedaneus habebit interstitium trium dierum, intrà quod fiet intermissio disputationum: totidem verò interjectis diebus præteritis, resumentur disputationes; hisque à singulis, mutuis vicibus, rectè ritèque confectis, triduanæ etiam induciæ dabuntur alteri; atque ità ultrò citròque paribus spatiis temporis interpositis, finis imponetur huic Actui solemni & legitimo.

V.

At, priusquàm Theses excudantur, offerentur Decano, & reliquis Facultatis Professoribus, quibus curæ erit, ne quid in iis fidei orthodoxæ, bonis moribus, aut Regni Constitutionibus, vel jussis Senatûs contrarium & adversum irrepat.

VI.

His peractis, & prælectionum, disputationumque publicarum diebus transactis, per Doctores actu regentes, quibus solis jus eligendi competit, quis sit contendendum dignior, declarabitur; ab iis tamen prius tactis Sacrosanctis Evangeliiis, præstitoque Jurejurando, se nemini in ferendo suffragio pro electione injuriam facturos.

VII.

Districtè autem prohibetur, ne unius Cathedræ sectio & partitio fiat in plures; cùm unius Cathedræ unus tantùm Doctor esse debeat, sicut unius Præbendæ unus Clericus.

VIII.

Præcisè quoque interdicitur, si aliquis ex superstitibus Antecessoribus decesserit, quamdiù jurgatur, & controversitur de præmortui Cathedrâ obtinendâ, ne quis ex confligentibus in ejus locum substituatur, nec alius quilibet, nisi per legitimos tramites, novo inito certamine, ad hunc honoris gradum pervenire contenderit, eoque cæteris dignior fuerit judicatus; ac propter eximiam Juris utriusque peritiam, & alias animi dotes, utilior Scholæ, & idoneior ad docendum, communi consensu fuerit habitus.

IX.

Si quis in posterum demortui Doctoris Cathedram invaserit, seque in ejus possessionem intruserit, turbato Academiæ ordine, justo titulo non præcedente, & actu solemni deficiente; ex quo justa causa vacuæ & liberæ Cathedræ occupandæ nascitur, jubentur Professores obnunciare, emissio publico programme, certò futurum ut pervasa Cathedra adjudicetur, more Majorum, illi soli, qui in concursu, & conflictu pugnantium, moribus & doctrinæ dignior extiterit.

X.

Doctor noviter electus, & in Antecessorum numerum cooptratus, in ipso articulo Inaugurationis, & in continenti promittat, religione sacramenti adhibitâ, se

probè & fideliter cuncta executurum, quæ regiis Ordinationibus, & Senatûs-consultis supremæ Curia, cauta, & sancita sunt, de ordine & disciplinâ Scholæ; seque partes omnes officii impleturum, & quæ Facultatis institutis sunt recepta, ex bonâ fide servaturum.

XI.

Initio vertentis anni Academici, Decano mandante, oportet Antecessores in eum locum venire, in quo Facultatis Comitia haberi solent; ibique singulos se ejusdem Jurisjurandi vinculo obstringere.

XII.

Hique tenentur continuò & indefinenter suscepto muneri incumbere: si quæ tamen causæ justæ & legitimæ subsint, veluti adversæ valetudinis, vel negotii non affectati, petendæ vacationis & cessationis; id desiderantibus non denegabit Collegium.

XIII.

Quòd si quis, sine veniæ impetratione, publicas prælectiones intermiserit, & semel monitus resumere noluerit; Scholæ fructibus & obventionibus erit privandus: atque si diutiùs procaciâ quâdam, obstinato & obfirmato animo, in proposito perseveraverit, honore omni ac jure Scholæ erit spoliandus.

XIV.

Affiduum & debitum prælectionum pensum, nullo prætextu, licet alioqui plausibili, officii, vel beneficii, vel privatarum lectionum occasione, deferatur, vel intermittatur.

XV.

Qui necessarium docendi munus subterfugiunt, aut rarò, vel nunquam, Scholæ interfunt; à Scholæ fructibus & honoribus arceantur, ut inertissimum & desidiosissimum hominum genus.

XVI.

Doctores, per se, non per substitutos, ad legitimum & ordinarium prælectionum pensum adigantur.

XVII.

Neque eis liceat docere, nisi ex præscripto legum Scholæ; non frustulatum, aut per Epitomas, spicilegia quædam minuta Legum & Canonum fingere, & auditores eo astu vel inescare incautos, vel ludificare.

XVIII.

Et, ne hoc contingat, è re esse visum est, & valdè conducibile studiosis, hunc modum docendi præscribere Doctoribus,

Doctoribus, sicque eorum publicas prælectiones ordinare, ut unus eorum, singulis annis, ex quatuor librorum Institutionum Justiniani titulis deducat præcipuarum rerum capita, eaque congerat in summaria, quibus comprehendatur brevis & compendiosa narratio eorum quæ verbis contextûs continentur, & sine quibus verus illorum sensus & intellectus pateretur non posset studiosis.

XIX.

Aliis Pandectarum aliquot titulos, & leges sub iis collocatas, exactè & accuratè interpretandi onus injungatur; eademque ratio ineatur prælectionum Codicis & Decretalium, ab iis qui hujus muneris exequendi curam suscipient.

XX.

Jugis & continua opera impendatur à Doctoribus, in suo profitendi ordinario munere, ex præscripto totius Collegii imposito.

XXI.

Nihilque à singulis, inconsulto Collegio, tentetur, quod universam Scholam respiciat.

XXII.

Doctores ordinarii, extraneo cultu, & insignia Doctoratûs non habentes, Scholas non ingrediantur.

XXIII.

Comitia Facultatis, pro Majorum more, in Scholis publicis, non privatim, Decani elogio præcunte, habeantur.

XXIV.

Comitiis Universitatis tres, aut ad minimum duo hujus Ordinis interfint.

XXV.

Die Jovis hebdomadæ Sanctæ, habebitur Concio ab uno è Collegiis, ad quem, pervices, id munus spectabit; qui Concionis materiam assumet ex Bulla *In Cænâ Domini*, atque de Sacrosanctâ Eucharistiâ, & Sacramento Pœnitentiæ eruditè & piè differet.

XXVI.

Nullus in hac Universitate Juris Professionem sibi arrogare præsumat, nisi petitâ primùm licentiâ, & annuente toto Collegio: quod, non nisi parcè, & causâ cognitâ, est indulgendum, ne vilescat Professio.

XXVII.

Claves Cistæ, seu Arcæ, in quâ Collegii Schedæ veteres & instrumenta servantur, non uni & alteri, sed tribus, iisque antiquioribus Collegis committantur.

XXVIII.

Sigilla Collegii, quocumque obtentu quæsito, aliò non asportentur; quæ religiosè servari, & occludi in Cistâ, sive Arcâ oportet, ad id Majorum more destinatâ.

XXIX.

Et nemini uni, vel favore aliquo, vel gratiâ, sunt permittenda; nè quid alienum à decoro fiat hujus Ordinis.

XXX.

Post diem Divi Lucæ aperientur Scholæ, & pro anni & prælectionum auspicio unus è Collegis, Oratione præeunte, adolescentes ad studia Juris strenuè & alacriter capefcenda hortabitur.

XXXI.

Et quoniam Universitates ideò institutæ sunt & fundatæ, ut in iis erudiantur, & formentur, qui Templo, qui Foro, qui Curia præsent; vetatur ne in posterum, quicunque obvii & fortuiti, quasi repenti apprehensi juvenes, rudes adhuc & imperiti, ad Baccalaureatûs, vel Licentiæ, & multò minùs Doctoratûs gradum admittantur; sed hi duntaxat, qui studio Juris, toto legitimi temporis curriculo, sedulam navantes operam, publicis Antecessorum lectionibus & exercitationibus interfue-

rint, eorumque dictata fideliter exceperint; quosque suppositos examini, veris & solidis Juris præceptis imbutos esse certò constabit.

XXXII.

Atque, ad rei solemniter peractæ testimonium, omni exceptione majus, Registra conficiuntur, quibus inferere oportet testationem manu propriâ desiderantium sua nomina referri in numerum studiosorum Juris, ac deindè petentium se evehi ad aliquem gradum, litteris exaratam & perscriptam, insertâ nominum & cognominum præ cæteris mentione, nec-non Diœcesis, & diei quo se probandos obtulerint, eorumdemque subscriptione secutâ firmatam.

XXXIII.

Et, si pensiculatâ examinatione eruditionis factâ, idonei fuerint inventi; illis Codicilli concedantur, duorum saltèm Professorum subscriptione & Chirographo adnotati, & Collegii sigillo muniti, priùs tamen Graduatis impertitâ Benedictione à venerabili Academiae Cancellario.

XXXIV.

Et ut plenissima fides & autoritas huic Actui concilietur, nequè ambigi possit Senatûs jussis fuisse paritum; accedet subscriptio primarii Urbis Magistratûs, qui vulgò Generalis locum tenens appellatur, quâ testifi-

cetur sibi exhibitas esse Theses, typis excusas, quasi indices exploratæ & probatæ peritiæ eorum, qui examini Antecessorum se subjecerunt, emissâ schedulâ à forensi Scribâ perscriptâ & subnotatâ.

XXXV.

Et, nè quid deesse videatur complemento promotionis Graduatorum; eam fieri & expediri oportet juxta ritus & solemnitates, quæ laudabili consuetudine receptæ sunt, & vetustate confirmatæ, à quibus recedere nefas. Quod si contrà factum fuerit, ipso jure nullum erit; & præterea Doctor, qui id temerario ausu fecerit, multabitur à Collegio, irrogatâ pœnâ, quam, pro qualitate delicti, infligendam esse duxerit.

XXXVI.

Nihil autem à Graduatis, qui promoventur, omnino exigatur seorsim à singulis Doctoribus, vel Bidellis, vel Scribâ, sub pœna nullitatis Litterarum Graduatis concessarum, & abdicationis officii ejus qui quid in fraudem Collegii fecerit.

XXXVII.

Provideat Collegium, ut Bidellis & Scribæ justa & moderata merces decernatur: qui si ampliorem exegerint, officiis suis priventur.

XXXVIII.

Bidelli semel & iterum moniti, ut suum per se officium faciant, neque vicarias operas substituant; si pervicaces fuerint, Officiis itidem suis priventur.

XXXIX.

Et hæc omnia Statuta ad usum, tam Universitatis Remensis, quàm quatuor Facultatum, Artium, Medicinæ, Juris utriusque, & Sacræ Theologiæ confecta, sunt probata, & subsignata à nobis quatuor viris selectis, juxta Decretum Senatûs Parisiensis, datum die quartâ Septembris 1660. Parisiis, die Lunæ, vigesimâ quartâ Aprilis 1662.

D. GUYART, Doctor Theologus, & Sacræ Facultatis Theologiæ Syndicus.

J. DAVEZAN, Consultissimæ Juris Facultatis Antecessor, & Academiæ Aurelianensis Decanus.

GUIDO PATIN, Doctor Medicus Parisiensis, & Professor Regius.

XL.

MERCIER, Baccalaureus Theologiæ, & Collegii Marchiani Magister primarius, & Moderator.

MERCIER, Doctor Theologus, & Rector Universitatis Remensis.

STATUTA FACULTATIS THEOLOGICÆ REMENSIS.

I.

Uoniam, Scripturâ teste, *in malevolam animam non introibit Sapientia*; curent potissimum Theologiæ Candidati, purâ mente, & ab omni vano affectu vacuâ, ad divinam illam Scientiam accedentes, sicut sunt aliis Doctrinæ cupidis studio superiores, itâ etiâ sint, tam in templis, quàm in scholis, majores exemplo.

II.

IV.

Et, ut certa studiorum ratio habeatur, legant quotidie Professores Theologi statis horis; Dionysianus

quidem, primâ pomeridianâ ad fefqui-secundam; Patricianorum verò primus, ab octavâ maturinâ ad fefqui-nonam; Magistrum Sententiarum interpretetur; alter autem, à fefqui-secundâ ad quartam, Vetus & Novum Testamentum, ex antiquorum Patrum mente, exponat.

III.

Ut admitti possit ad Baccalaureatum Candidatus, necesse est, ut per quinquennium, operam dederit in Academiâ; scilicet per biennium Philosophiæ, & Theologiæ per triennium, sub duobus saltèm Professoribus, ac Magisterium Artium consecutus sit; vel, si in alia Universitate studuerit, in gremium Academiæ cooptatus.

IV.

Nemo ad Baccalaureatum admittetur, nisi, exhibitis priùs Clericalibus litteris, quibus constet ipsum esse de legitimo toro genitum, & de fidei ac morum probitate fecerit fidem.

V.

Istis instructus testimoniis, supplicabit Facultati, cum habitu & tonsurâ decenti; nominabitque studiorum Moderatorem, cujus curâ erit in Actibus & conversatione regendus.

VI.

Deindè tres Examinatores alterius Ordinis, si regularis

laris fit, à Syndico designabuntur in schedulâ subscriptâ, qui ejus vires in Philosophiâ & Theologiâ, accuratè tentabunt; tùm, si à duobus saltèm idoneus fuerit judicatus, de eo à Decano Examinis referetur proximis Comitiis ad Facultatem.

VII.

Admissus, Principium seu primam lectionem instituet, à quâ Baccalaureorum ordo & antiquitas repetetur. Deinde de Tentativâ sub Magistro à Facultate petenti nominato alterius Ordinis respondebit; in quâ disputabunt Baccalaurei, ordine ipsis à Præside, ut & in aliis Actibus, quibus præsunt Magistri, præscripto.

VIII.

Baccalaurei qui in actu Tentativæ disputaverint, judicium ferent de respondentis doctrinâ scripto, quod ad pedes Præsidis deponent in Capsulâ, quam ante sequentem Congregationem Syndicus aperiet, ut de Actu sententiam Baccalaureorum renunciare possit, postquàm Præsides ipse suum retulerit judicium, & numerum eorum qui disputaverint. Quòd si à duobus Respondens minùs idoneus judicatus fuerit; vel omninò, vel ad tempus rejicietur, prout videbitur æquiùs.

IX.

Qui de Tentativâ responderit, antequàm possit in Actibus disputare, sistet se coràm Facultate, jurabit-

que se Facultatis legibus victurum; honorem, reverentiam, & obsequium Decano & Doctoribus exhibiturum; ac fidele testimonium de idoneitate Candidatorum laturum.

X.

Baccalaureus, qui voluerit ad primam adscisci Licentiam, iterum à tribus Doctoribus examinetur, qui ejus scientiæ periculum facient in Theologiâ tam Positivâ, quàm Scholasticâ, Historiâ Ecclesiasticâ, & Scripturis Divinis.

XI.

Prima Licentia, die Januarii incipiet, & duobus absolvetur annis, scilicet ultimâ Decembris anni sequentis; cum eâ cautione, ut ultrâ Festum S^{te}. Catharinæ non protrahantur Actus, sub pœnâ duorum aureorum.

XII.

Per illud biennii spatium, tres Actus conficient Baccalaurei; duos majores, videlicet Patricianæ, quæ de re speculativâ; & Majoris Ordinariæ, quæ de Lege Divinâ & positivâ; unum minorem, qui vocatur Minoris Ordinariæ, quæ de rebus controversis instituetur: poterit tamen loco Minoris Ordinariæ de Aulicâ sub novo Doctore Baccalaureus respondere, si ita visum fuerit Facultati.

XIII.

Primo anno, de duobus Majoribus non respondeant

Baccalaurei, sed pro arbitrio eligant vel Actum Patricianæ, vel Actum Majoris Ordinariæ; ita ut, qui primo anno de Patricianâ non responderint, de Majore Ordinariâ respondeant; & ad eum finem primis Comitiis sua cuique Baccalaureo hebdomada constituatur.

XIV.

Patricianæ autem disputationes, singulis annis, incipient Feriâ 5^a. post Festum Apostolorum Petri & Pauli, circa finem Junii mensis; sicque continenter fient decimo quinto quoque die.

XV.

In his disputationibus Prior S. Patricii post sex argumenta leviora, tribus gravioribus adversus respondentem disputabit. Habebit verò Orationem memoriter in primâ & ultimâ Patricianâ, de laudibus & utilitate Theologiæ.

XVI.

Post Priorem, singuli Baccalaurei 1^a. Licentiæ, disputabunt duobus Argumentis; cæteri verò, tam 2^a. quam 3^a. Licentiæ, unico, & citrà contentionem, ordine Principii, proponent argumenta.

XVII.

Primâ die Dominicâ, ante Patricianam, Prior confert cum respondente super ejus conclusionibus, qua-

rum probationes, eodem ipso die, Priori offeret; nec eas cuiquam Prior, sub pœnâ arbitrariâ, communicabit.

XVIII.

Ipsis Collationis & Responsionis Patricianæ diebus, Priori curet parari respondens, modicis sumptibus, cœnam; cui soli, scilicet Prior & respondens, & duo alii Baccalaurei, cum Facultatis Apparitoribus poterunt interesse.

XIX.

Nihil ab Ecclesiæ fide alienum, nihil Regis, Regni-que juribus adversum, proponatur in thesibus; alioqui & Magnus Magister, & Præses, si quis sit, & Syndicus, & respondens extra ordinem puniantur.

XX.

Nihil, quod inane sit & frivolum, nihil quod scandalum & offendiculum auditoribus afferat, proferant disputantes; caveantque qui præsunt actibus, ne quid in eis peccetur.

XXI.

Baccalaurei, sive respondeant, sive disputent, chartas omnes deponant; neque, post disputationem, vacua relinquant subsellia; & à conviviis abstineant, in suis Actibus, sub pœnâ Facultatis arbitrio relictâ.

XXII.

Omnes, cappati, & habitu decenti vestiti, intersint Missis, Supplicationibus, Disputationibus, aliisque Actibus ordinariis; nec singulis annis, ab Urbe absint ultra mensem, Facultate inconsultâ.

XXIII.

Primis, post decursum Licentiæ studium, comitiis, antiquior Baccalaureus, sæcularis, sociis comitatus, supplicet Facultati pro missione à Scholâ; tùm unusquisque descriptam afferat originis suæ, & studiorum rationem; nec ullus ad Licentiarum gradum promoveatur, nisi sit Diaconus.

XXIV.

Licentiandi, à Doctore per Facultatem nominando, offerantur Cancellario, cui gratias aget Prior illius anni Patricianus, postquàm responderit Oratori Cancellarius.

XXV.

Primus in Licentiandorum Ordine Religiosus, invitet ad Paranympum Remense Capitulum, Præsidiale Tribunal, & alias Societates quæ de more convocantur.

XXVI.

Cancellarius, significando Licentiandis per Oratorem internuntium, quem Paranympum vocant, Licentiarum

die, convocet Doctores, suffragia de ordine cuique assignando, collaturos in urnam seu scrinium; cuius apertioni aderunt Decanus & Syndicus Facultatis, & duo Doctores ab eadem nominandi, simul cum Cancellario.

XXVII.

Urna illa tribus claudatur clavibus, quarum una penes Cancellarium erit, simul cum scrinio; reliquæ duæ penes Decanum Facultatis, & Syndicum: si contingat Decanum Cancellarii munere fungi, penes Syndicum, & antiquiorem Doctorem huius negotio præpositum.

XXVIII.

Licentiandi conviviis, muneribus, aut aliis prehensionibus gratiam Doctorum non aucupentur; si secus fecerint, omni gradus ordine excludantur.

XXIX.

Suffragia ferantur tantum à Doctoribus, qui Actibus saltè duobus Licentiandorum frequenter interfuerint; neque ad id per factiones agant, aut duos, pluresvè in eadem lineâ ponant; vel duas, pluresvè dent tabellas: qui secus fecerint, jure suffragii priventur.

XXX.

In Magistrorum suffragiis, jus & æquitas servetur.

Suffragia superiorum Ordinum valeant pro inferioribus.
Quòd si aliqui fuerint suffragiis æquales, componat
diffidium Cancellarius, ex astantium Doctorum sententiâ.

XXXI.

Die à Cancellario præscriptâ, adsint omnes Licentiandi, Benedictionem Apostolicam, & gradus Licentiæ adepturi, quos altâ voce leget major Facultatis Apparitor. Qui autem primum gradum adeptus fuerit, habitâ brevi oratione gratias suo & aliorum agat nomine.

XXXII.

Licentiati, priusquàm Doctoratûs gradum possint adipisci, teneantur actum Vesperiarum perficere, cujus Theses, sex tantùm columnis, cùm aliæ sint novem, de Scripturâ Sacrà, Historiâ Ecclesiasticâ, & Theologiâ Morali, exaratis, constent. In eodem actu de Expectativâ Theologiæ Candidatus respondebit.

XXXIII.

Licentiati, eo Ordine quo ad Licentias sunt vocati, ad Doctoratum promoveantur, eâ conditione, ut ei qui primoloco appellatus fuerit, sex hebdomadarum spatium ad Vesperias & Doctoratum concedatur; & qui secundo, quindecim dierum, & singulis sequentibus, totidem dierum spatium permittatur. Quòd si quis in longius tempus Doctoratum suum protrahat, liceat ei qui sequitur, procrastinantem antevertere.

XXXIV.

Recens creatus Doctor Facultatis, juribus non gaudet, nisi prius in Congregatione, coram Decano iusjurandum præstiterit, pro consuetudine Facultatis.

XXXV.

Doctores, morum integritate, vitæ probitate & exemplo, cæteris præluceant; domosque profanas, ac homines finistrâ famâ laborantes, devitent.

XXXVI.

Tonsuram, & vestem gestent Theologo convenientem; nec privatim, aut publicè incedant in habitu suæ professioni indecenti.

XXXVII.

Doctores, ad Facultatis Comititia vocati, pileum quadratum, talarem togam, & epomidem pelliceam gerant: Regulares pileo quadrato utantur; omnesque eo sedeant ordine, quo ad Doctoratum fuerint promoti.

XXXVIII.

Graviter & honestè se gerant; modestè & placidè de re propositâ ferant sententiam; nec seniores juniorum collegarum suffragium jurgiis & maledictis extorqueant.

XXXIX.

nummeret. Si locus fiat, utique professionis manere

Dr. J. C. Smith.

XLI.

אברהם

... nec pariter cum quodam de illo Agnoscit

1851 970910

XLIIL

23 011330

N

niores docere, nisi velit penitus, toto quo eas Artes proficitur tempore, omnibus Facultatis juribus renuntiare.

XLIV.

Cathedræ Professorum Theologiæ, contendendum dignioribus concedantur. Nec accidar unquam, ut contendens cedenti, sub specie damni præstandi, pecuniam numeret. Si secus fiat, uterque professionis munere priveretur.

XLV.

Si quis, jam Professor, ad Cathedram vacantem aspi-
ret, ad secundam admitti non possit, nisi priori cef-
serit bonâ fide; alioqui pro arbitrio Facultatis vacabit
alterutra.

XLVI.

Singulis bienniis eligatur Syndicus, qui Theſibus
omnibus subscribat, res & Statuta Facultatis diligenter
curet; nec patiatur cum quoquam, de ullo Actu aut
tempore studii, dispensari.

XLVII.

Scriba Facultatis, in Comitiiis Commentarium habeat,
numeralibus notis unâquâque paginâ distinctum, à
Decano & Syndico subſignatum; in quo Summam
Conſuſionis à Decano pronuntiatae describat, cujus
lectionem, ſequentibus Comitiiis, altâ & intelligibili voce
reiterabit.

XLVIII.

Major Bidellus Facultatis, procuret redditus annuos, eosque in Commentarios referat, & singulis annis rationem reddat accepti & expensi Decano, Syndico, & selectis ejusdem Facultatis.

XLIX.

Si qui Theologorum Parisiensium, Facultati Theologica Remensi ascribi vouelint, & postulent, prolatis sui gradûs Litteris, & Communionis cum Facultate Parisiensi testimonio, admittantur; eoque, quò ad Doctoratum promoti fuerint, ordine sedeant; si prius viginti libras Turonenses, oneribus Facultatis ferendis, solverint.

L.

Hæc Statuta in posterum diligenter seruentur: in Commentarios Facultatis referantur, & bis, singulis annis, die scilicet primâ Octobris, & in primâ Patricianâ, à majori Bidello altâ voce recitentur.

Et hæc omnia Statuta ad usum, tam Universitatis Remensis, quàm quatuor Facultatum, Artium, Medicinæ, Juris utriusque, & Sacræ Theologiæ confecta, sunt probata, & subsignata à nobis quatuor viris selectis, juxta Decretum Senatûs Parisiensis, latum die quartâ Sep-

100

tembris 1660. Parisiis, die Lunæ, vigesimâ quartâ
Aprilis 1662. XLVIII

D. GUYART, Doctor Theologus, & Sacræ Facul-
tatis Theologiæ Syndicus.

J. DAVEZAN, Consultissimæ Juris Facultatis An-
tecessor, & Academiæ Aurélianensis Decanus.

GUIDO PATIN, Doctor Medicus Parisiensis, &
Professor Regius.

MERCIER, Baccalaureus Theologiæ, & Collegii
Marchiani Magister primarius, & Moderator.

MERCIER, Doctor Theologus, & Rector Uni-
versitatis Remensis.

Et autres Pieces attachées à ladite Requête. Signé,
C. DUMESNIL, Procureur.
Conclusions du Procureur General du Roy.

Oùy le rapport de Maître Charles Saveuse Con-
seiller en ladite Cour. ET TOUT CONSIDERÉ,
LA COUR a ordonné & ordonne, que lesdits
Statuts des Facultés des Arts, de Droit & de Theo-
logie de l'Université de Reims, nouvellement corrigez
& reformez par les Commissaires nommez par l'Arrêt
du quatre Septembre mil six cent soixante, ensemble
l'article vingt-trois ajouté aux Statuts de la Faculté de

Medecine, seront homologuez & registrez au Greffe de la Cour du Bailly de Vermandois, & de la conservation des Privileges Royaux de ladite Université, selon leur forme & teneur; à la charge que les deux Echevins ou Conseillers de Ville, qui seront députez pour l'administration des Revenus temporels dudit College, assisteront avec les autres Administrateurs à la Publication des Baux & reddition des comptes dudit College; comme aussi à la Publication des Baux & reddition des comptes du revenu de la Fondation du Sieur Fournier Evêque Basilitain, & y auront voix deliberative avec les autres Directeurs. Et en conséquence, les défenses portées par l'Arrêt du quatorze Decembre mil six cent soixante, demeureront levées; & ce qui sera par le Bailly de Vermandois ordonné pour raison de ce, executé nonobstant oppositions ou appellations quelconques, & sans préjudice d'icelles; & ce présent Arrêt leû & publié tant au Bailliage, qu'en ladite Université de Reims. Fait en Parlement le seizeième May mil six cent soixante-deux.

ROBERT ET.

CE jourd'huy Mardy vingt-septième Juin mil six cent soixante-deux, Audiance tenant en la Cour & Palais Royal à Reims, par Nous Jean Beguin, Conseiller du Roy Lieutenant General au Bailliage de Vermandois, Siège Royal & Présidial de Reims, & les Conseillers & Gens tenants ledit Siège, ce requerant Maître Louïs Daillier, Avocat pour Maître Thomas Mercier, Recteur de l'Université de cette Ville; où sur

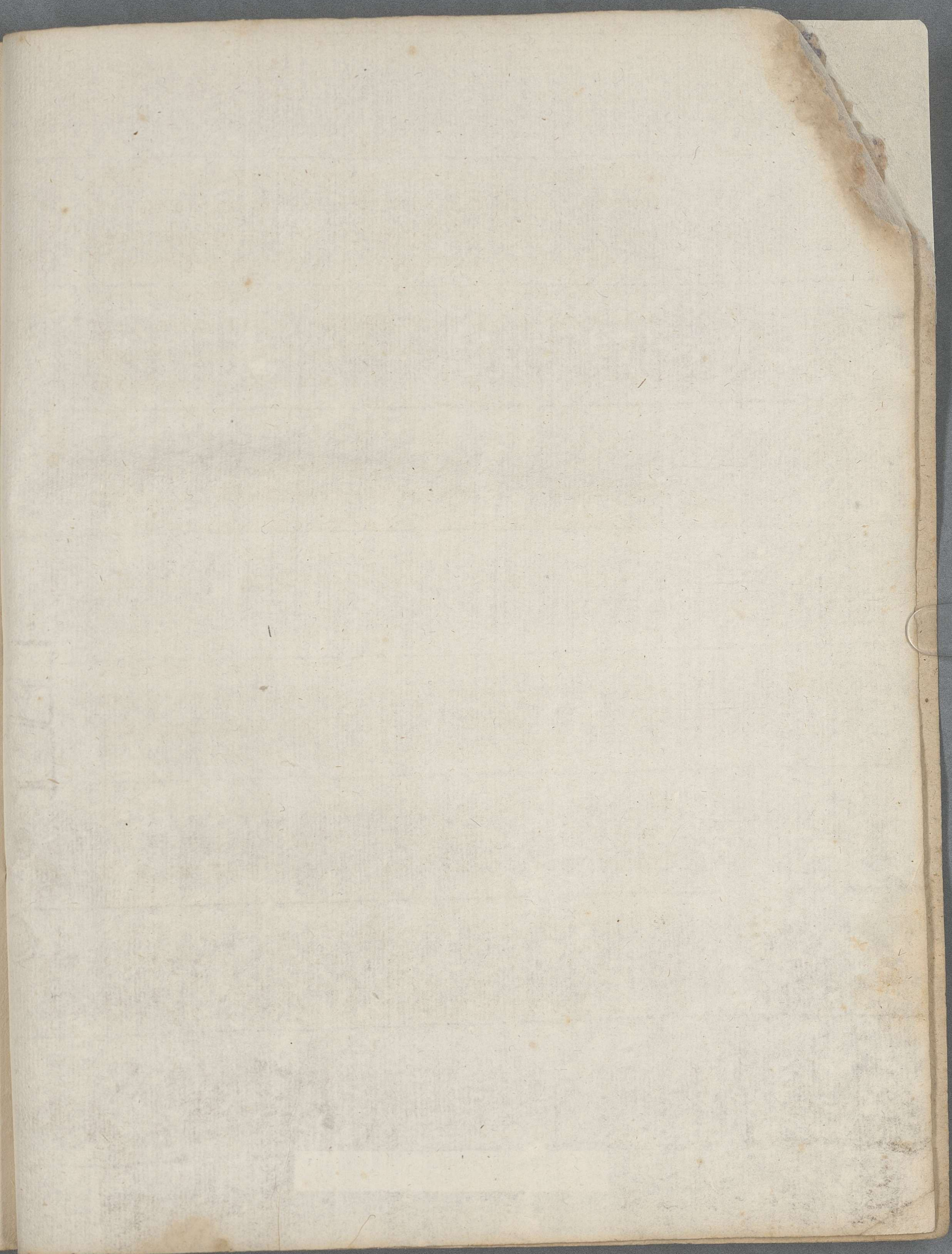
ce, & consentant l'Avocat pour le Procureur du Roy, l'Arrêt de nos Seigneurs de la Cour de Parlement devant écrit, portant homologation & enregistrement des Statuts pour la reformation generale de l'Université de Reims, accordé pour interdiction & deffence de conferer aucun degré dans pas une Faculté, a été leû & publié à haute voix par le Greffier dudit Siège. Et ordonné que ledit Arrêt, & Statuts y mentionnés, seront registrez audit Greffe, pour y avoir recours au besoin: ce qui a été fait &, octroyé Acte aux Sieurs du Chapitre de l'Eglise Notre-Dame de Reims de l'opposition par eux formé à la publication dudit Arrêt, sur laquelle ils se pourvoiront ainsi qu'ils adviseront bon être.

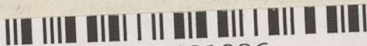
DE LA VAL.

Anno Domini millesimo sexcentesimo sexagesimo tertio, mensis Januarii vigesima nonâ, in Congregatione solemniter habitâ in Æde Sancti Patricii, ibidem præsidente Amplissimo viro Domino Thoma Mercier, Universitatis Remensis Rectore, lecta sunt & promulgata coràm totâ Universitate, & omnibus consentientibus recepta sunt Statuta secundùm suam formam & tenorem; nec-non ipsamet Registrata per me subscriptum, & ab eâdem Universitate præpositum. Actum Remis anno, mense, loco, & die præfatis.

G. NOVISSE.

T. MERCIER, Rector.

1157421006

1747.

Statuta Universitatis Remensis.

Les Statuts de la Faculté de Médecine
Le nouveau Page 60 à suivre
Les Statuts de la Faculté de Droit P. 78.
Statuts de la Faculté de Théologie P. 87.

n°. 42.
f. 11.

Comité de salubrité Recu le 21. 8^u. 1790.
Pièces envoyées.

B. Douille
7

STATUTA UNIVERSITATIS REMENSIS.

R E M I S ,

Apud BARTH. MULTEAU , Typographum Serenissimi Principis
Archiepiscopi Ducis Remensis , Urbis & Collegii
Universitatis , viâ Electorum.

M. DCC. XLVII.

Ex Decreto & Jussu Universitatis.

EXTRAIT

DES REGISTRES

DE PARLEMENT.

EU par la Cour la Requête à elle présentée par Me. Thomas Mercier Prêtre, Docteur en Théologie de l'Université de Reims & Recteur de la même Université; à ce qu'il fût ordonné que les Statuts dressez par les quatre Commissaires Députez par ladite Cour, seroient registrez tant au Greffe d'icelle, qu'en celui de Vernois & Conservation des Privilèges Royaux de ladite Université de Reims, pour être à l'avenir exécutez, gardez & observez suivant leur forme & teneur: Et en conséquence faire main levée à ladite Université de l'interdiction portée par l'Arrest du quatorze

Décembre mil six cens soixante; ce faisant permettre aux Doyens, Docteurs & Suppots d'icelle de faire leurs fonctions, conférer les Degrez & élire leurs Officiers, ainsi qu'ils avoient accoustumé avant ladite interdiction; & en interpretant l'Arrest du cinq Janvier dernier, il fût ordonné que les deux Echevins ou Conseillers de Ville qui seroient Députez pour l'Administration du College, & pour assister avec les autres Administrateurs à la Publication, aux Baux & Comptes du Revenu d'icelui, assisteront pareillement à la Publication, Baux & Comptes du Revenu de la Fondation du Sieur Fournier Evêque Bazilitain, & y auroient voix délibérative avec les autres Docteurs d'icelle, & tiendroient la main à ce qu'elle fût pleinement & entièrement exécutée suivant l'intention du Fondateur. Autre Requête dudit Mercier, à ce qu'en procédant à la vérification & homologation des Statuts des autres Facultez de ladite Université, il fût ordonné que l'Article vingt-trois, ajouté aux Statuts de la Faculté de Médecine, seroit homologué & enregistré comme les autres, pour être à l'avenir gardé & observé selon sa forme & teneur. Veu aussi lesdits Statuts dont la teneur ensuit.

LEGES ET STATUTA

In usum Academiae & Universitatis Remensis ex Senatûs
Consulto, anni Domini millesimi sexcentessimi
sexagesimi, quartâ Septembris die.

STATUTA RECTORATUS COLLEGII & Almæ Facultatis Artium.

UM omnium Regnorum & Populorum
felicitas, tum maximè Christianæ Reipu-
blicæ salus, à rectâ Juventutis pendeat ins-
titutione, quæ quidem rudes adhuc animos
ad humanitatem flectit, steriles alioquin & infruc-
tuosos; ejusdem Reipublicæ muniis idoneos & utiles

reddit; Dei cultum, in Parentes & Patriam pietatem, erga Magistros reverentiam & obedientiam promovet; dabunt operam Academici omnes, ut ad Magistratûs aut Magisterii fastigium non evehantur, nisi qui & Doctrinæ sanitate, & morum probitate commissæ Juventuti exemplo præluere velint, & verbo prodesse possint ad virtutem.

I.

Dominus Archiepiscopus Dux Remensis, primus Par Franciæ, Sedis Apostolicæ Legatus natus, & ejusdem Remensis Academiæ Princeps, & perpetuus Privilegiorum Apostolicorum Conservator, qui Apostolicâ autoritate Leges & Decreta condere possit, quibus Respublica Litteraria cum suis Alumnis dirigatur & conservetur, & secundum quæ Magistratibus & Officiis dictæ Universitatis ritè provideatur; non poterit tamen in posterum novas Leges constituere, & ad eas Universitatem astringere, sine Senatûs Parisiensis & ejusdem Academiæ consensu.

II.

Ipse autem Magnum Magistrum ejusdem Academiæ Collegii, & Primarium solus suâ auctoritate instituat & destituat: septem item Bursarios theologos, Capellanos duos, Provisorem & quinque minores Bursarios ex Fundatoris voto: Sede verò vacante, institutio aut destitutio eorundem ad, Rectorem pleno jure pertinebit.